

ATVIROMIS AKIMIS

DR. JUOZAS GIRNIUS*

Tikėti tai mylėti, ir mylėti tai likti ištikimam, kas brangu. Tačiau tai ne užmerkti akis prieš tikrovę, o tik prieš ją nekapituoluoti. Tikram tikėjimui nereikia jokių iliuzijų, nes jis nesibaimina blaiviai žvelgti į tikrovę. Reikia kiek galint blaiviai į tikrovę žvelgti, nes gi tik jai galime realiai veikti.

Sėkmių ir nesėkmių tema kaip tik ir įpareigoja tikrovės realiam, blaiviam ir kritiškam įvertinimui. Nežinau, kiek pajėgsiu būti įžvalgas. Tik iš anksto prašau nepriskirti man pačiam to, ką teks mūsų tikrovėje rasti tamsu, t. y., nieku būdu tikrovės atskleidimo nelaikyti pesimizmo skleidimu.

Baiminuosi vieno dalyko — iškilnių nedrumsti tamsiais reikalais. Sėkmės, aišku, šviesios, bet nesėkmės, aišku, tamsios. Iš pradžių, kai sutikau, ši sėkmių ir nesėkmių tema ir buvo numatyta ne plenumui, o vienai iš sekcijų. Matyti, rengėjai vėliau nusprendė, kad arba ir iškilnėse ne reikia baimintis tiesaus į save žvilgio, arba kad ši paskaita nebepriskaito iškilnėms, pasibaigusioms su sveikinimais. Šiaip ar taip, stoviu čia plėtoti šią dvi-prasmę temą — sėkmes ir nesėkmes. O ir pačiam Dantei sunkiai sekėsi rasti spalvų dangių, lyg visas jas būtų išsėmęs taip sodriai nutapatant pragarusi. Sėkmės visada atrodo blankesnės už nesėkmes, ramų kūrybinį darbą visada nustelbia ginčo, nors ir smulkaus, audra. Tačiau tik švie sa matuoja ir tamsą. Ir nesėkmės yra galimos ne tuštumoje, o tik sėkmių pagrindu, kur buvo veikta ir kurta.

Čia ir yra pagrindinė sėkmė: tiek metų ne tik išsilaikėme, bet ir reikėme savo kultūrinę gyvybę. Sutelkėme per visą laiką tokių laimėjimų ir tiek, kad įprastinėje ir savajai tėvynės palikimą. Esame čia tokia maža tautos dalelė, kad kai kurie vartoja tiesiog atplaišos žodį. Tas tiesa, turint galvoj aplamai visus. Bet netiesa, imant kūrybos žmones. Rašytojų, dailininkų, muzikų, mokslininkų, ypač liuanistų, pasitraukė ne nuošimtis kitas, o ligi pusės ar net ligi daugumos (rašytojų — 70 proc.). Galima tikra prasme kalbėti apie egzodą,

jų masinį išvykimą. Tokio Lietuvos kūrybinių pajėgų egzodo viena didelė ir tragiška pasekmė: lie tuvių tautos kultūrinė kūryba perskelta į pavergto krašto ir laisvojo pasaulio sroves. Abi jos plėtojasi skirtingais keliais dėl visiškai skirtingų aplinkybių. Bet lygiai integraliai abi srovės priklauso tautai ir galutinai sudaro vieną visumą, nors ir kiek šioj visumoje yra gili vidinė įtampa. Kas norėtų šio jau kone amžiaus ketvirtį siekiančio laikotarpio lietuvių literatūrą, dailę, muziką, iš dalies net mokslinę kūrybą tapatinti tik su viena kuria srove, tas tikrovę klastotų. Nei čia, laisvajame pasaulyje, esantieji negalime nuneigti dabartinių Lietuvos kūrėjų, nei ten, tėvynėje, likusieji negali nuneigti, kas lietuvių kultūrai laimina už tėvynės. "Čia" ir "ten" tėra tautos nelemtyje geografinio išsiskyrimo sąvokos. O iš esmės ir tėvynėje, ir užsienyje esame ne "jie" ir "jie", o tie patys mes — tos pačios amžių sulydytos tautos vaikai.

Mūsų kūrėjai taip pat, kaip visi mes, yra tremtiniai, išėiviai, egziliai ar kaip benorite vadintisi. Tačiau laisvajame pasaulyje sukurtoji literatūra, muzika ar dailė nėra tik egzilinė. Palaipsniui ji egziliuje, lyginant su kraštu, tačiau bent pirmą dešimtme-

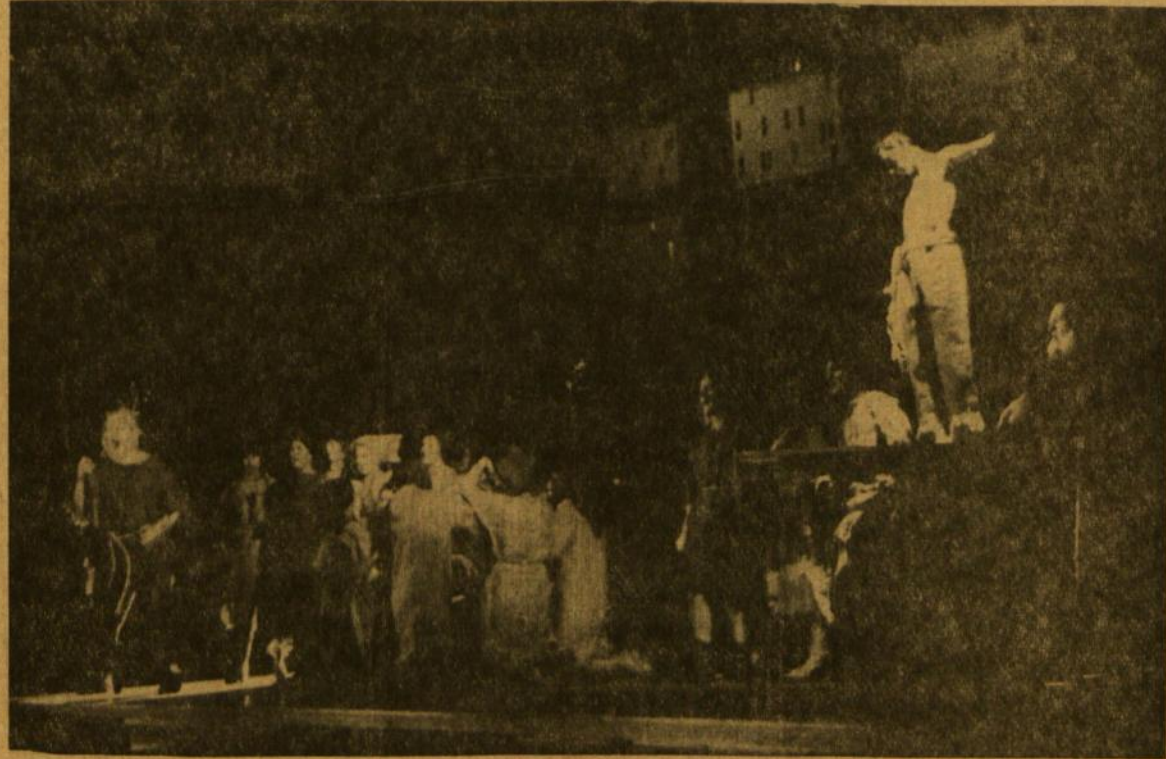

Dr. Juozas Girnius
Nuotr. V. Maželio

ti ji buvo tokio pločio, kad istoriškai jei ne viršys, tai bent lygionis rikiuosius su krašto to meto skurdžiais pasiekimais. Pagrįsti šiam teigimui reikėtų konkrečiai apžvelgti mūsų literatūrą, dailę, muziką etc. ir palyginti su krašto atitinkamomis sritimis. Bet ne čia vieta tai padaryti.

Be abejo, kūrybiniai pasiekimai yra atskirų kūrėjų dalykas: rašytojai rašo, o mes tik skaitome; dailininkai tapy, o mes tik pasigrožime paveikslais; muzikai kuria, o mes tik pasiklausome jų kūrybos. Tačiau ir individualinė kūryba drauge yra visos bendruomenės dalykas. Nors ir kokia skurdi aplinka mūsų kūrėjų lietuviškajam reikimui, vis dėlto tą aplinką ligi šiol sudarome.

(Nukelta į 2 psl.)

Scena iš Dariaus Lapinsko operos "Maras". Kairėje — kerdžiaus Blindos partiją dainuoja Aig. Grigas, dešinėje Kunigas — Stasys Baras.

KAI SUTARTINIŲ SĄSKAMBIAI SMINGA I TEKSTO ŠIRDĮ

Nauji Dariaus Lapinsko laimėjimai: "Karalius Mindaugas" ir "Maras"

Dariaus Lapinsko dabarties ir ateities kūryboje daug kas bus pripažinta, daug kas ir ginčytina. Jo didelis talentas, muzikinė kėlba, temos, manieros bus daugeliui tolimos, bet galima drąsiai teigti, kad Lapinskas pasiliks mūsų kūrybos viršūnėje.

Kantata "Karalius Mindaugas" ir opera "Maras" — du skirtingi savo turiniu ir forma veikalai, kuriems libretus parašė poetas Kazys Bradūnas, pastatyti Kultūros kongreso rūmuose lapkričio 25-26 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje, ypatingai išryškino kompozitoriaus dualistinį — meninį pasaulį, kurį sudaro muzika ir teatras.

Kūrybinė potencija ir techninės priemonės

Lapinskas sugeba išnaudoti dvylikos tonų eilėgąs kūrybinei idėjai, būdamas laisvas nuo hierarchinio tono centro, atsiranda stiliaus įvairumas — klasikinis, impresionistinis, ekspresionistinis ir, kaip "Maras", suskamba vienu tuo pačiu metu. Toliau sutinkame serijos principą: arba ypatingi ritmiški akordai, kurie yra panaudojami pakartojimams, arba melodijos kamuoliai, liaudies sutartinių sąskambiai sminga giliai į teksto širdį. Aš nesimu aptarti Lapinsko kompozicines technikos teoretinio pagrindo, bet tik trumpai pabrėžti, kad visos jo naudojamos technikos priemonės yra vien kultas savo kūrybai pagimdyti. Svarbiausia kompozitoriaus kūrybinė potencija yra jo nuostabi, gyva ir prieštaringa vaizduotė. Jei mėgintume jos ieškoti mūsų meno istorijos slinktyje, tai daug puslapių reikėtų atverti, kol prieitume prie Čiurlionio.

Kai nokimui laiko pritrūksta

Dabar palieskime ir kitą Lapinsko darbo pusę: skubotumą. Kas greit pražydi, tas greit ir nuvyta. Kompozitorius yra pasiskęs spaudoje, kad kantatai ir operai skyrė po vieną mėnesį laiko. Taip. Ir ne. Kada kompozitorius ėmėsi rašyti "Marą", tai,

BALYS CHOMSKIS

man atrodo, ne tik pati opera žodine prasme buvo sukurta, bet ir visos režisūrinės problemos greičiausiai jau buvo išspręstos. Kantata yra puikiai suplanuota, turi originalų, teatrališką stilių, bet jai prinkoti, tur būt, pritrūko laiko. Visą svorį čia veža vokalinė muzika, o orkestrui palikta tik ke li brūkšniai, iš kurių žybčioja dar ką tik įkaltos ir nepasileptos vienu galvutės.

Didžiulė drama, iškalta iš vieno gabalo

Opera "Maras" yra labai originali, didžiulė drama ir plačios skalės savo tema opera. Maras veikia į klausytoją betarpiškai, nevengiant pačių drastiškiausių vaizdų ir pritenkiančių efektų. Lapinsko operoje, pradedant senovišku maru, atskleidžia mūsų išgyventą amžiaus pragarą: karus, koncentracijos stovyklas, atominių bombų barbarizmą ir kt. Operos atlikėjai čia individualūs personažai su charakteriais ar aistromis. Jie tik priemonės iškelti abstrakčioms temoms: Zmogui Mirčiai, Dieviui. Pati opera yra tarytum viena scena, iškalta iš vieno gabalo.

Svajonė — aukšto lygio muzikinis teatras

Su užbaigta muzikine kūryba Lapinsko darbas dar nesibaigia, reikia jį dar ir scenoje pastatyti. Jo svajonė sukurti naują, aukšto meninio lygio muzikinį teatrą. "Lokiui" jam nepavyksta suorganizuoti choro, bet šį kartą ateina jam į pagalbą Vytautas Radžius ir kiti talkininkai, susikuria 22 asmenų puikus choras, solistai, aktoriai, kalbantis choras, ir prasideda atkaklus, sunkus darbas. Reikia į šiuos visus atlikėjus žiūrėti su pagarba, nes jie sau nieko nepasiėmė, bet viską atidavė, kad įvyktų bendra visų svajonė: profesinio lygio spektakliai.

Solistai, chorai ir aktoriai kantatoje "Karalius Mindaugas"

Kertinė Parasė

KULTŪROS FONDO REIKALU

Kongresinės mintys Kultūros fondo sekcijoje

Po atidaromojo Z. Dailidkos žodžio (jis posėdžiui ir pirminkavo) pagrindinį pranešimą padarė St. Barzdukas: Apžvelgęs Kultūros fondo minties kilimą bei raidą nepriklausomoje Lietuvoje, Kultūros fondo organizavimąsi Vokietijos tremtyje ir Clevelando lietuvių pastangas suorganizuoti Kultūros fondą JAV, pranešėjas konstatavo, kad organizavimasis iš alkigatvės išėjo tik išrinkus JAV LB I-ją tarybą ir jai 1955 liepos 2—3 New Yorko sesijoje nutarus steigti JAV LB Kultūros fondą lėšoms rinkti lietuvių kultūros, švietimo bei auklėjimo reikalams ir JAV LB Kultūros tarybą kultūriniais klausimams svarstyti bei spręsti. JAV LB I-ji valdyba (St. Barzdukas, dr. A. Nasvytis, K. Augulis, J. Staniškis, A. Mikulskis, Ig. Mažėnas ir J. Stempuzis) ke liuose posėdžiuose apsvaustė ir priėmė laikinuosius KF įstatutus. KF tikslas turėjo būti "skatinti ir remti tautinę lietuvių kultūrą; padėti kultūrininkams bei jų vienetams ir organizuoti kultūrinį gyvenimą" (kūrybine jo prasme).

KF organai turėjo būti tokie: KF valdyba, KF skyriai ir įgaliotiniai. Tačiau tokia KF santvarka ne šilailė. Nors "daug buvo pašauktų, bet mažai teatsirado išrinktų". Iš darbo visų pirma ėmė trauktis tie, kurie garsiausiai apie KF kalbėjo ir rašė. Planuojanti, iš kultūrinį mūsų institucijų atstovų sudaryta KF taryba gražiai atrodė popieriuje, bet gyvenime pasirodė neveiksminga. Antra, neatsirado nė žmonių, kurie būtų pajėgę KF tarybos darbo ratą kompetentingai sukurti. Todėl po kelerių metų KF taryba buvo panaikinta.

Taip pat ir KF skyriai bei įgaliotiniai mirė net negimę.

Pasiteisino vienintelis KF organas — tai jo valdyba. Todėl ji vienintelė ir likos, tik labiau susieta su LB valdyba. Ji kalnų nenuvertė, bet KF atlikti darbai visi reikalingi ir naudingi. Po "Aleksandro" išleidimo didesnių darbų jau nesimė. Platesniu mastu darbas vartytas, mokyklinius vadovėlius leidžiant. Pagyrmo KF taip pat nusipelnė už "Gimtosios Kalbos", bendrinės kalbos laikraščio, ir "Knygų Lentynos", bibliografijos biuletenio, leidimą. Paskutinių metų (1966. IV. 15—1967. VIII. 1) pinigine KF apyvarta — \$21,399.60 pajamų ir \$21,281.31 išlaidų. Pasisakydamas už KF reikalingumą, pranešėjas pateikė ketvertą konkrečių siūlymų jo ateities darbui.

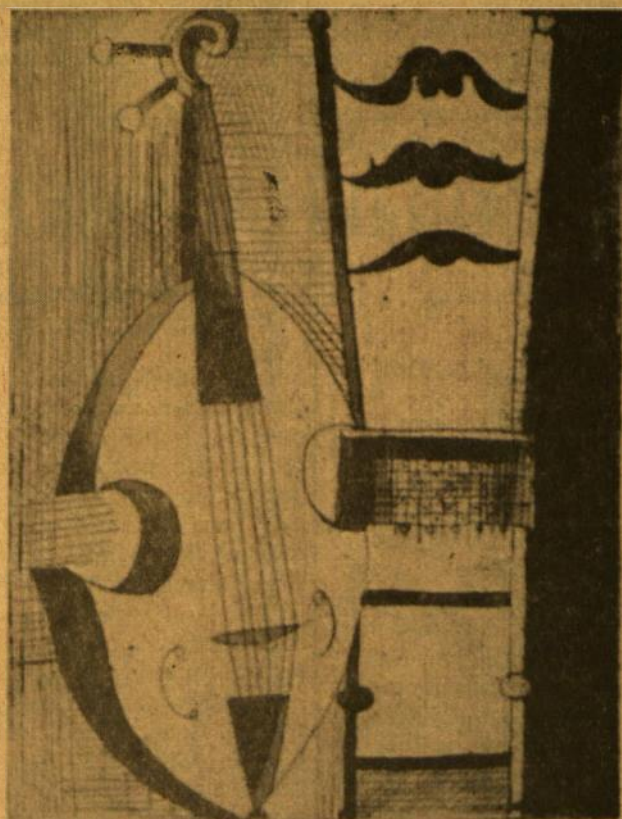
Pranešimą ryškino arba savosiuoju papildė koreferentai kun. K. Trimakas, SJ, ir K. Drunga. Diskusijose dalyvavo dr. A. Razma, A. Kairys, J. Staniškis, dr. T. Remeikis, J. Nasvytis, J. Karvelis, Grauzinis, J. Bertašius ir kt. Visi iškojo būdų, kaip pagerinti bei patobulinti KF veiklą, kad jis taptų ne smulki leidykla, bet solidi kultūrinė institucija. Šiam tikslui KF reikalingas organas, kuris imtųsi planavimo darbo ir iniciatyvos. Iš tokio planavimo kasmet turėtų aiškėti, ką imasi leisti pats KF ir ką reikia atiduoti privačiai iniciatyvai. Toks bendradarbiavimas geriau užkamsytų tas spragas, kurios dabar pvz. jaučiamos vaikų bei jaunimo skaitinio leidimo srityje ir kt.

Trečia, turint sąlygas pastoviai gauti finansinę paramą iš Lietuvos fondo ir LB valdybos, turėtų baigtis atsiktiniai improvizacijų laikai, bet imti darbą dirbti pagal mūsų kultūros bei švietimo sutartus tikslus. Pagaliau KF turėtų verstis apyvartiniu biudžetu, ne nuolatinio nuostoliu, kooperaciniu kultūrinį vertybių skleidimu, ne pašalpinu elgetavimu. Žodžiu, KF reikalingas kompetentingo vadovavimo konkretaus planavimo ir glaudaus talkininkų bendradarbiavimo.

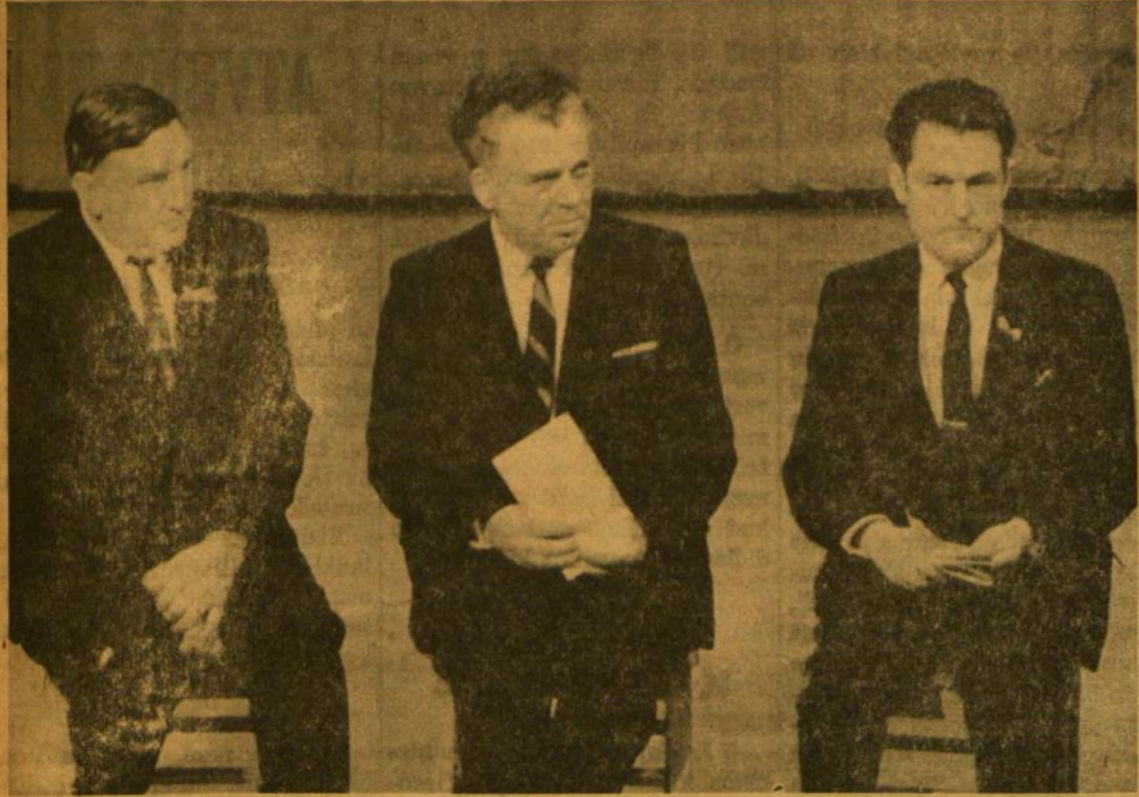
Įdomi viena diskusijų detalė. Kai kas kėlė ir grynė mintį, kad vadovėlių leidimą reikėtų atiduoti privatiems leidėjams. Tačiau liko neatsakytas klausimas: ar privatus leidėjas su tiks taip pat duoti nemokamai vadovėlių tiems kraštams, kur lietuviai nepajėgūs juos pirkti? KF, nesivaikydamos pelno, tai daro — siunčia nemokamai arba už nupigintą kainą. Vadinasi, ir šiuo atžvilgiu jis save pateisina.

Šiame numery:

- Atviromis akimis.
- Kultūros fondo reikalai.
- Kai sutartinių sąskambiai sminga į teksto širdį.
- Vitalijos Bogutaitės eilėraštis.
- Kodėl gi mes tokie pilko, šalto cemento Motiejai?
- 50 metų kultūrinės vergijos Sovietų Sąjungoje.
- Šimtmetis nuo kompozitoriaus Česlovo Sasnausko gimimo.
- Rašytojai ir skaitytojas.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Spygliai ir dygliai.

Žibuntas Mikšys
Iš Čiurlionio galerijoj, Chicagoj, šiandien 7 val. 30 min. vak. atidaromos parodos.

Ilustracija prie žemiau įvardinto straipsnio — Antano Gustaičio žodžio. Iš kairės į dešinę: Lietuvos rašytojų draugijos pirai, Aloyzas Baronas 1966 metų LRD laureatas Antanas Gustaitis ir premijos mecenato Lietuvos fonde valdybos pirm. dr. Antanas Razma kongresinio literatūros vakaro iškilnėje — premijos įteikime.

Kodėl gi mes tokie pilko, šalto cemento Motiejai

ANTANAS GUSTAITIS*

Nuoširdžiai dėkoju Lietuvos rašytojų draugijos valdybai, dosniam premijos mecenatui Lietuvos fondui ir L.R.D. premijos skyrimo komisijai už sudarytą progą šiai kultūrinei pramogai, kurios vienu dalyviu ir man tenka didelė garbė pabuvoti. Taip pat didžiulis ir nuoširdus ačiū Šviesos-Santaros Algimanto Mackaus vardo knygų leidimo fondui, nepabijojusiam išleisti mano nerimtą rinkinį, kurio šiandien net pats negaunu nusipirkti.

Nors ir nepaprastai džiaugiuosi tokiu mano kreivų satyrinių bei humoristinių posmų įvertinimu, betgi būtų labai gaila, jei visas šis įvykis teltų tikai vieno žmogaus pagerbimu, archyve atžymėtu istorikui patrauklia ant rašte: "Ir atskrido juodas varnas sulesti 1000-čio dolerių."

Manychiau, kad šiandien yra ne tiek svarbu, kad tie, anot Pulgijo Andriūšio, Marijos Teresės talerai atiteko vienam ar kitam kolegai, kiek tas faktas, kad bene pirmą kartą šiapus ir anapus Didžiojo vandenio buvo atkreiptas dėmesys į mūsų literatūros kritikos dar niekad rimtai nepasvertą satyros bei humoro žodi, mūsų dar vis toki retą ir nedrasu, kai tuo tarpu jau iš seno juo yra pertekusi kitų tautų literatūra.

Mūsų senieji autoriai nuo pat Martyno Mažvydo per ilgus šimtmečius beveik ne karto nenusišėjo sojo. Jie mums išliko ne tik "pagarbiai rimti", bet netgi rūstoki pamokslininkai — asketai ir tiesioginiai dorintojai. Gal tik Kristijonas Donelaitis, tėviškai paplakdamas savo ponus ir būrus, duoda savo šmaikščiam liežuviui kiek daugiau erdvės ir valios. Gal dar Antanas Strazdas, bet ir tas daug didesnis satyrikas ar humoristas savo gyvenime negu poezijoje. Gal dar vienas kitas su paskiru kūriniu, ir taip ligi Vinco Kudirkos kovingo pašaipos žodžio prozoj, Maironio sueiliuoto nusivylimo miescionija ir ligi, sakytume "kuntaplinio amžiaus" nepriklausomybės laikais, kada šio literatūros žanro pipirai buvo gausiai barstomi ir publicistikos išaudus periodinėje spaudoje.

Yra sakoma, kad mūsų satyros ir humoro atsiminimas atėjęs dabar, pačiomis juodžiausiomis mūsų tautai dienomis, kada, regis, turėtų būti geriausia proga žmogui ligi soties išsiverkti. Tiesa, mes juokiamės. Ir Pulgis Andriūšis, ir Leonardas Žitkevičius, ir Aloyzas Baronas, ir truputį aš, ir dar vienas kitas kolega. Mes juokiamės eiliuotu ir neeiliuotu

kiek giedresnės nuotaikos mūsų žymių asmenybių portretai! Aš to kio nemačiau. Visi jie tartumei Perkūno ar Pykuolio gąsdinantis įsikūnijimas. Dėl to, gal būt, ir šiandien tebėra ne tiek garsinamoj vienybėje, kiek nesutramdomoj rūstybėje mūsų galybė.

Ir taip kai visa žmonija net tragiškiausiais metais juokiasi iš savo neišvengiamai pasikartojančių ydų ar sutikdama naujas nesėkmes, kai štai Amerikoje grabo riei netgi numirėliui įbalzamuojama dirbtinė palaimos šypsena, mes žvelgiame suakmenėjusio sta bo žvilgsniu į besijuokiančiųjų perlamutrinus dantis.

Kodėl gi mes tokie pilko, šalto cemento Motiejai?

kikenimu, užspringdami ir net žaksėdami, tarsi gindamiesi nuo nepakeliamo danties skaudėjimo. Bet kai uždusę vėl nutylame ir apsidairome, — ne kartą tiesiog išsigastame, tarsi būtume garsiai nusikvatoję graboriaus koplyčioje. Nesgi mūsų tautiečių atkreipti veidai rimti, lūpos dar iš namų žmonos kietai užsiūtos ir žvilgsnis ligi prideramos temperatūros atšaldytas.

Ir šmėkštelia mintis, ar tik mes patys visuomenės akyse kartais nesame juokingesni, negu tas mūsų nuoširdus žodis. Ir tik tada atsimename, kad padoriame lietaviui vis dėlto šaipytis nedera. Kad lietuvis jau iš prigimties labiau yra linkęs puoselėti "rimtąją", negu aną kadaise skelbtą "gyvają lietuviybę". Juk, tur būt, ne atsitiktinai ir mūsų kalboje iš seno įsivietinę liaudies išminties posakiai: "Nekrėsk juokų", "Nesijuok, kad nereikėtų verkti", arba tiesiai — "Nebūk juokingas".

Vadinasi, humoras, kursai spaudoj doži dažnai pareklamuojamas kaip atgaivinantis dvasios balzamas, kaip žmogaus džiaugsmo skambantis spindėjimas arba rau puotam veidui nusiprausti kvėpiančios alyvos muilas, vis dėlto mūsų yra laikomas kažkokiu truputį gėdingu dalyku, tarytumei labai svarbus, betgi visuotinai nužemintas mūsų angeliško kūno organas.

Dėl to mes norime būti rimti netgi tada, kai patys net iš tolo nerimtai atrodome.

Mes stengiamės vienas prieš kitą harmonikon suraukti veidą veikloje ar aiškindamies nuomonių nesutapimą, nes manome, kad raukšlės kaktose būtinai ženklina mūsų dvasios pilnatį ir išminties perteklių.

Bent kiek geriau nuastrintą satyros ar humoro žodi mes tuojau laikome įžeidimu, o spalvingesnį anekdotą — nuodėminga blevyžga.

Parodžkite man bent vieną kiek giedresnės nuotaikos mūsų žymių asmenybių portretą! Aš to kio nemačiau. Visi jie tartumei Perkūno ar Pykuolio gąsdinantis įsikūnijimas. Dėl to, gal būt, ir šiandien tebėra ne tiek garsinamoj vienybėje, kiek nesutramdomoj rūstybėje mūsų galybė.

Ir taip kai visa žmonija net tragiškiausiais metais juokiasi iš savo neišvengiamai pasikartojančių ydų ar sutikdama naujas nesėkmes, kai štai Amerikoje grabo riei netgi numirėliui įbalzamuojama dirbtinė palaimos šypsena, mes žvelgiame suakmenėjusio sta bo žvilgsniu į besijuokiančiųjų perlamutrinus dantis.

Kodėl gi mes tokie pilko, šalto cemento Motiejai?

Net mūsų laisvės kova yra tarsi laidotuvių maršo lydima, vis aidinti graudžiais dejavimais, sau su senelių kosuliu, lyg būtų jau iš anksto nulemta ir vėlek pralaimėjimams.

Ir kiek betruksta dar, kad mes savo vaikam pradėtume gaminti lopšelius karsto pavidalo?

Ir taip lyg tikrai mums vieniems Praamžius būtų skyres septynias liesas karves, o kitas septynias riebias, bet irgi — bergždžias ir nemelziamas.

O iš tiesų — visos pasaulio tautos turi su pertekliu savo sielvartu, o išvertkos jų akys šypsoti. Jos šypsosi mums iš sanskrito pergamentų, per graikų, žydų romėnų kultūras, per tūkstančius ilgiausių metų ir žmones skiriančiųjų mylių, ligi pat šito vakaro ir daktaro Aliūno linksmo veido.

Nesgi humoras yra akivaizdus laisvos dvasios žmogaus atpažinimo ženklas. Dvasios, kurios neįveikia kalėjimai, teroras ir jokios propagandos rūgštys.

Gal būt geriausias mūsų literatūroje šios rūšies pavyzdys yra Balio Sruogos pamokomasis "Dievų miškas", kuriame didysis kūrėjas — kankinys su neužtemdoma ironija žvelgia į savo budelius ir į kasdien greta kacetininko klumpėse žygiuojančiąją mirtį.

Nesgi satyra yra kietas ginklas. Jos baidėsi kardu neįkertami monarchai ir diktatoriai, kvailybės pranašai, pro kojas išsispraudę visuomenės priekin kopūstgalviai, nes laisvo žmogaus žerintis aštrus liežuvis smalgals greičiau nei lopeta išverčia pavergtųjų arba paausuotųjų avinų grunto pjedestalus ir praduria oro pripildytą autoriteto pūslę.

Dėl to satyra ir humoras tinka čia mūsų laisvės kovoje, kultūriniam darbe, kūrybiniame įrašty ir minties konkurencijoje, o taip pat kiekvienam prieš veidrodyje privištą apsinuoginimą nusiplakt atgailos valanda.

Argi neįkvepia bent paskiro satyros ar humoro posmo mūsų mažų darbų ir didelį kalbų prieštaravimams, ar skambus žodinis bailių didvyriškumas, tremtyje praturtėjusių šykštuolių gailūs atdūsiai, prieš kitataučio liemenį besiraitas mūs kunigaikštiskasis nugarkaulio ungyrus, mūsų nuplikus, sočiai valganti ir gerianti galva, tarpe salotų padėta ant vaisių stalo mirti už tėvynę, mūsų kilnių švelniais minkos plaukais apžėlusiu matronų briaunais apkalti jau nutautėję pirštai, kurie dar atmenamais mums laikais gimtamajam kaime su igudimu preciziškai kasdieną tik

I

Užsidėk kaukę.
Lai veido bruožų niekas neįskaito.
Taip bus geriau.
Paslėpk savo degančias akis.
Tas dvi karštas saulės atplaišas,
Ištrigusias į tavo kakty.

Mano brolis prisidengė veidą.
Mano brolio veidas dabar pilkas, kaip ruduo.
Kas galės atspėti jo liūdesį ar skausmą?
Pridengęs — viską jis nesiojasi savy.

II

Vakar atsisveikinom.
Atsiskyrėm, kaip atsiskirti dvi sraunios upės.
Jo laikas teka viena, o mano kita kryptim.
Į rytus — į vakarus teka dvi upės.
Dvi prasilenkiančios, bet niekad nesikertančios, srovės.

Vakar atsisveikinom.

Užsidarau langus ir duris, kad praeiviai netrukdytų

ir mąstau, kaip buvo.
Atminty ryškėja vaizdai.
Ausyse skamba žodžiai.
Rodos viskas čia. Dabar.
Bet tikrai žinau, kad vienintelis dabar yra mano galvojimas,
kuris, kaip žaibas, dingsta praėity.

III

Mano gyvenimas suskirstytas į tris nelygias dalis.
Ilgas vakar, trumpas dabar ir nežinomas rytoj.
Viskas atmatuota.
Sukirpta.
Išlyginta.
Darosi be galo graudu, kai matai, kad nieko nepakeisi.

Vitalija Bogutaitė

LAIŠKAS BROLIUI

Skambutis.

Vaidinimo pradžia.
Grimuoti veidai atlieka savo dalį ir, nusilenkę publikai, išnyksta.
Išnyksta, kaip tamsa šviesoj.

IV

Ačiū už laišką.
Šiandien gavau.
Norėčiau atsakyti,
bet tavo adresas nubluko.
Nebeįskaitomas.

Rašau be adreso.

Gal gausi.
Turiu pasidalinti su tavim.
Papasakot, kas naujo čia pas mus.
Gerai, kad išėjai.
Gerai, kad tavo upė teka rytų pusėn.
Lai teka į saulę, į pradžią.
Manoji tiesiasi į vakarus, į pabaigą.
Vos begaliu matyt, ką rašau.
Palauk. Uždegsiu šviesą.
Aplinkui bausis triukšmas.
Poliejios sirenos —
Tiek to.
Aprims.

V

Negaliu haigti.
Tikriausiai niekad nebaigsiu.
Taip gal geriau.
Nebaigus dar yra vilties užbaigti.
Viltis yra gyvenimas.

Pro mažus vitražų stiklus
veržiasi ryto spinduliai.
Kelkis.
Nauja diena.
Tavo eilė išeiti scenon.

50 metų kultūrinės vergijos Sovietų Sąjungoje

Naujas pabėgusio rašytojo liudijimas

JUOZAS PRUNSKIS

Tik trys režimai yra turėję tokios prokrustiškos įtakos į kultūrinį gyvenimą. Tai fašistų, nacių ir komunistų. Pastaruojuis dabar labiau prisimename ryšium su 50 m. sukaktimi, kada jie, nuvertę vienintelę Rusijos istorijoje demokratinę vyriausybę, įvedė diktatūrą, kuri

rino, ar vėl ne su kiaušiniu kapnapėta vištėlė?

Deja, mes esame rimti, rimti iš prigimties, ir visa tai nežadina mūsų jokių šypsenos. Mes vis dar tartumei pasaulio pradžioje, kada linksmesnei pažūrai žmogaus gyvenime, tur būt, tikrai ne buvo vietos. Kada mūsų garbingas molinis Adomas, dar neturėdamas mamos nei auklės, kuri jį pervystytų, pamaitintų pagal formulę ir pavėžintų vežimėly židnėuose rojaus parkuose, šioj žemėj vienas verkė ligi užspringimo.

Kai jo laikų Pasaulio Didžiąją Bendruomenę sudarė tik tai gyvuliai, o mes jau iš patyrimo puikiausiai žinome, ką reiškia, kada bendruomenėje atsiranda nors tik vienas neraliuotas gyvulis.

O ir Ieva dar negalėjo būti šviesiai nusiteikusi, turėdama vyrą be šonkaulio ir nieko neuždirbantį.

O ir paskui, jau emigracijoje, juk irgi tikrai liūdesys, kai šeimoj brolis komunistas užmušė broli buržuazinį nacionalistą...

Bet visa tai buvo labai seniai, labai seniai, jeigu iš viso buvo.

O mūsų prosenelių palikuonys jau nuoširdžiai kvatojasi ar šaiposi iš rūstaus genties vado lanku išsikreivinsiuojų kojų, iš gausiai skruzdžių prisistotinusių jo barzdos ar niekaip nesulaikomo jo čiaudulio, netyčia prisiuosčius dar tada nežinomos tabokos.

Tik mes ligšiol išlikome rimti ir sunkiai pakutenami.

O žmogus yra vertas pajuokos visas plėšraus žvėries ypatybes ir keturias pritaikytas galūnes, pamėgdžiodamas dangiškus dievus, šioj žemėj vaikščioja tikrai dviem kojom.

Ne išimtis ir mes, su manim imtinai: Ačiū.

dūrbtinumas ir propaganda. Šitokios mintys dar esant Rusijoje jį kankinusios dieną ir naktį.

Jis buvo autorius Maskvos scenoje per trejus metus statomos antiamerikinės dramos "John — talkos kareivis", jis buvo sukūręs keturiems susuktiems filmams scenarijus, buvo Filmų darbuotojų ir Dramaturgų draugijų narys. Bet jis kart labiau įsit'kino, kad norint kurti, visų pirma reikia būti nuoširdžiam, laisvam. Tokių sąlygų Sovietijoje jis neturėjo, ir, sakosi, buvęs persisotinęs ta prievartos atmosfera.

Kodėl rašytojas pabėgo

Toliau Krotkovas rašo: — Nesu apdovanotas Pasternako genijumi, neturiu nei jo ryžto. Aš pasirinkau pabėgimą. Ir kodėl? Aš manau, kad visų pirma dėl to, ką aš vadinčiau Dievu, tuo galutiniu kosminio teisingumo, amžinos tiesos principu... Antra ryžausi pasitraukti, kad būsimiesiems tyrinėtojiams pateikčiau autentiškus portretus jų nepaprastų "ekspонатų" — Sovietų piliečių. Ir trečia, pasitraukiau, kad galėčiau bent sau pasakyti, jog užsibai-gė man reikalas meluoti ir būti niekšu. Mane tiesiog daro ligustu tie melai, kompromisai, niekšystės. Dabar pagaliau, galiu pasakyti: "Esu tikrai žmogus..." Iki šiol juo negalėjau būti; buvau priverstas priklausyti (raudonajai) idėjai su visu jos dirbtinumu, prostitutiškumu...

Kylančios meno išsilaisvinimo pastangos

— Pagaliau, — rašo Krotkovas, — aš pasirinkau pabėgimą dėl pačios tiesos, kad galėčiau pasauliui paskelbti tą vykstančią, ir tik iš dalies žinomą kovą, kuri Sovietų Sąjungoje ima iškilti literatūroje, mene ir visuose intelektualinio reikšimosi užmojuose. Aš noriu, kad būtų pagerbti visi tie ryžtingieji asmenys, kurie, rizikuodami savo (Nukelta į 4 psl.)

Zibuntas Mikšys

Iš Čiuolionio galerijoje, Chicagoj, šiandien 7 val. 30 min. vak. atidaromos parodos.

Grafika

* 1966 metų LRD premijos laureato žodis, tartas Trečiojo lietuvių kultūros kongreso literatūros vakare š. m. lapkričio 24 d. Chicagoje, autorini įteikiant Lietuvos fondo tūkstantinę.

50 METŲ KULTŪRINĖS VERGIJOS SOVIETŲ SAJUNGOJE

(Atkelta iš 3 psl.)

karjera, gal net savo laisvę, siekia meninio išsilavinimo; jie pelno intelektualinę ir moralinę paramą bei simpatiją žmonių ir už jų krašto ribų...

Dvasinė tortūra ir protinė egzekucija

Patsai gi rašytojas Krotkovas džiaugiasi, kad jis gali dabar rašyti tai, ką jis laiko tiesa, nors pažymi, kad ta laisvė jam yra labai daug kainavusi. "Esu dabar aš kaltintojas", — sako jis. "Ką dabar parašiau, tai rašiau savo krauju, savo širdimi, savo nervų ir savo gyvenimo kaina... Būdamas SSSR-je aš nieko negalėjau kritikuoti, negalėjau nieko sakyti, ką galvoju, negalėjau nė karto savo gyvenime. Argi tai nėra savotiška dvasinė tortūra, protinė egzekucija?... Komunistinė sistema veikia pagal aritmetinę taisyklę: numeriai kilnojami, bet jų suma ta pati. Stalinas, Malenkovas, Chruščiovas, Brežnėvas, Kosyginas, Selepinas... bet sistema pasilieka ta pati. Stalino valdžios metu žmonės buvo areštuojami fiziškai, dabar areštuojami psichologiškai. O pasilieka tas pats konfliktas žmonių santykiuose, ta pati kolizija tarp dvasinės laisvės ir tironijos".

Apie raudonuosius buržujus ir orgjas dačoše

Toliau Krotkovas perbėga įvairias kasdienio Sovietijos gyvenimo sritis, parodydamas, kaip režimas apgaudinėja š užsienio atvykstančius turistus, kaip Sovietų pareigūnai yra tapę naujais buržujais, kurie ieško tik savo prabangos, kaip iš Sovietų Sąjungos išleidžia tik tuos, kurių gera tarnyba ar pasilieka šeima yra jų grįžimo garantija. Pažymi, kad vykstant į užsienį, reik'a gauti leidimą su tuo ar kitu kalbėti, ką lankyti, o paskiau painformuoti, ką kalbėjai.

Rusijoje Krotkovas turėjo geras pajamas. Su tuo jungiasi ir pagundos. Jis neva' d na moralinio herojaus ir nupasakoja net eilę savo amūrinų avantiūrų, pažymėdamas, kad Sovietijoje spauda "išvaloma", bet gyvenimo purvo gausu, pradendant

studentėmis, baigiant generolienėmis, o raudonųjų didikų vaikai nevengia slaptų orgijų užmiesčio dačoše.

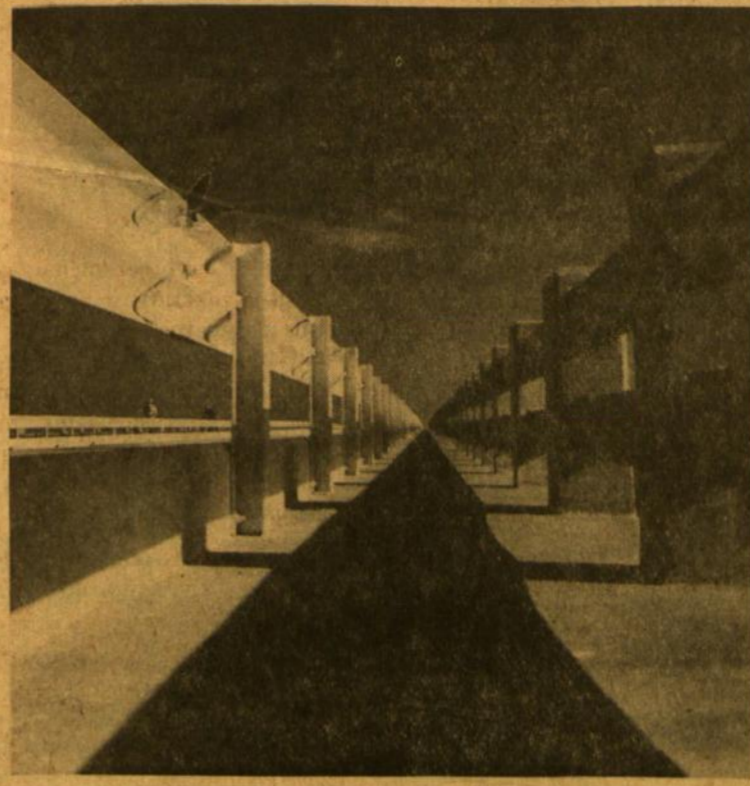
Tik saga valstybinėje uniformoje

Krotkovas Rusiją vadina milžinu su molinėmis kojomis, o gal ir visai be kojų... Anot jo, sputnikų ir kitokius laimėjimus Rusija būtų atsiekusi ir be bolševikų, o buitiniuose reikaluose Sovietų Sąjunga esanti atsilikusi dešimtmečiais. Į mokslo institucijas dažnai pirmenybė teikiama ne tikrai nusipelnusiems, o partiečiams. Rusijoje skelbama laisvė, lygybė, bet ten suvienodinimas vykdomas "kardu su krauju praliejimu", rašo Krotkovas. "Žmogus yra visiškai priklausomas nuo tų socialistinės sistemos hierarchų", — piktinasi tas pabėgęs rusų rašytojas. "Aš nekenčiu to, kas žmogų paverčia saga valstybinėje uniformoje", — rašo Krotkovas, pridėdamas: "Ir taip baimė, neapykanta, nužeminimas yra pilioriai, kuriais remiasi Rusijos stebuklas".

Krotkovui su turistais išvykui Londoną teko būti tamo pačiame viešbučio kambaryje su Lietuvos kompozitoriumi A. Klenickiu. Soviet'nis palydovas basiais perpyko, kad Klenickis be jo žinios susitiko su vienu lietuviu emigrantu. Krotkovas tai stebėjo. Tas įvykis tik dar padarė jo pabėgimą.

Tragiškas eilės kultūrininkų likimas

Savo knygoje Krotkovas supažindina su tragišku eilės Rusijos kultūrininkų likimu. Pvz. jaunas, g'laus išsilavinimo filmų kritikas Čudakovas kartą buvo pasiūstas su paskaita į Sverd'ovską. Bekalbėdamas ten apie vakarų pasaulio filmus, Čudakovas netiesioginiai pareiškė kiek kritikos Sovietų filmams. Jis tuojau buvo atšauktas į Maskvą, pradėtas tardyti. Nuo to laiko daugiau niekur nebuvo leidžiama jam išvykti, jo straipsnių nebegalėjo spausdinti joks Sovietų laikraštis ar žurnalas. Jis tiesiog neteko pragyvenimo šaltinio. Bet nepalūžo. Nors alk-

Pinellas Bayway, Florida 1967. Nuotr. Algimanto Kezio, SJ. Iš Jaunimo centre, Čikagoje, gruodžio 16 atidaromos parodos.

ŠIMTMETIS NUO KOMPOZITORIAUS ČESLOVO SASNAUSKO GIMIMO

JONAS MISKINIS

Šiais meta's (VI.19) suėjo 100 metų, kai gimė žymus lietuvių kompozitorius Česlovas Sasnauskas. Jis iš pat mažens turėjo didelį muzikinį talentą. Buvo Kapčemiesčio vargonininko sūnus pradėjęs muziką domėtis dar vaiku būdamas tėvų namuose.

Turtingų žmonių padedamas, Č. Sasnauskas nuvyko vėliau į Petrapilį mokytis muzikos gar-

damos liko ištikimasis savo kūrybos impulsams. Krotkovas su pasipiktinimu aprašo ir rašytojo Brodskio teismą. Jame įvyko toks dialogas: Teisėjas: Kokia jūsų profesija? Brodskis: Poetas lyrikas, vertėjas. Teisėjas: Kas rodo jus esant poetą? Kas nusprendė, kad esi poetas? Brodskis: Niekas. Kas nusprendė, kad aš esu žmogus? Teisėjas: Ar jūs studijavote šią šaką? Brodskis: Kokią? Teisėjas: Būti poetu. Jūs juk

neaps'tengėte gauti mokyklinio išsilavinimo, aukštesnio išsilavinimo, studijuoti.

Brodskis: Nemanau, kad galima imtis studijų, kad taptum poetu.

Teisėjas: Kodėl ne? Brodskis: Poeto talentas ateina iš Dievo...

Aišku, Brodskis buvo pašmerktas.

Krotkovas, apibūdindamas kultūrinio gyvenimo sąlygas Sovietuose, pažymi: grafomanai ir valdančiųjų pataikūnai riebiai gyvena ir renka milijonus, o talentingieji žmonės skurdžiai egzistuoja, skaičiuodami kapeikas.

ji kraštą jis mylėjo labiau už viską.

Su tėvyne ryšių nenutraukė

Gyvendamas tarp svetimų, vargonininkaudamas garsioj Šv. Kotrynos bažnyčioje, Č. Sasnauskas su tėvyne ryšių nenutraukė. Jis sekė viską, kas dedasi Lietuvoje, ir džiaugėsi vis labiau besiplečiančiu tautiniu sąjūdžiu. Jis tikėjo Lietuvos prisikėlimu. Jo kūriniuose skamba skatinimas tautos į darbą, raginama numesti v'sia tai, kas ją ilgus metus varžė. Prisiminkime tik jo visų visur girdimas dainų melodijas "Jau slavai sukilo", arba "Kur bėga šešupė", pagaliau kantatą "Brol'ai", kuri laikoma vienu iš geriausių ano meto lietuvių koncertinės muzikos kūrinių. Sasnauskas yra sukūręs melodiją ir atelintinukų himno žodžiams: "Kas gi ten aukso spindulius beria".

Skambėjo jo harmonizuotos dainos

Nepriklausomybės metais visoj Lietuvoj vis tebeskambėjo dainos "Karvelėli mėlynasis", "Siuntė mane mot'nelė" ir kitos, kiekvieną vakarą prie Nežinomo Karėvio kapo orkestras grojo Česlovo Sasnausko giesmę "Marija, Marija". Dainuoda-

Česlovas Sasnauskas

mi lietuviai tas dainas, giedodami šią giesmę, negalėdavo atsigėrėti jų gražumu, skambumu. O tas dainas ir g'esmes sukūrė lietuvis kompozitorius Česlovas Sasnauskas.

Ilgėjosi gimtojo krašto

Sasnausko pasaulinės muzikos kūriniuose vyrauja liūdni, ilgiesiu persunkti motyvai. Tai ne kas daugiau, kaip jo paties muzikoje įkūnyti jausmai. Jis ilgėjosi gimtojo krašto, kaip

gali tik ilgėtis svetur gyvenęs žmogus. Tačiau laisvos Lietuvos išvysti jis jau nebesuskubo. Mirė Petrapilyje 1916 m. sausio 19 d., pareiškęs noro amžinai išsėtis savo tėvyneje. Jo pageidavimas buvo įvykdytas 1931 m. rudenį — jo kūnas pargabentas Lietuvon.

Č. Sasnauskas, kaip religinės muzikos kūrėjas, yra muzikų vertinamas visame pasaulyje. Jo mišios Requiem yra v'sur labai teigiamai vertinamos. Todėl mes, lietuviai, galim didžiuotis, kad čia mūsų tautietis prilygo didiesiems muzikos kūrėjams.

KRONIKA

● Lenkų kalbininkas lituanistikos klausimais. Kaip "Tiesoje" lapkričio 25 d. rašoma, žinomas lenkų kalbininkas, lyginamosios kalbotyros specialistas, Krokuvos universiteto profesorius Janas Safarevičius išleido savo lingvistinių raštų rinkinį "Studia jezykoznawcze". Šiame stambiame tome (368 psl.) yra specialūs skyrius ir apie baltų kalbas. Čia įdėti penki studijiniai straipsniai šiomis temomis: baltų - slavų kalbiniai santykiai, baltų - slavų bendrystės klausimas, iš baltų - slavų žodžių darybos, vietovardžiai su galūne iški slavų - lietuvių pasienyje, lietuviškos kilmės lenkų vardažodžiai. Prie šių straipsnių prijungtini ir paskutiniame knygos skyriuje įdėti du straipsniai (vienas iš jų prancūzų kalba) apie lietuvių veiksmožodžių laikus. V'suose šiuose studijiniuose straipsniuose sukaupta daug įdomios kalbinės medžiagos, pateikiama originalių ir vertingų mokslinių teiginių bei apibendrinimų. Baltų kalbų medžiaga bei lietuvių kalbininkų darbas J. Safarevičius operuoja ir kituose savo rinkinio straipsniuose, nagrinėjančiuose bendruosius ar specialius indoeuropeistikos klausimus.

Šioje lenkų kalbininko knygoje išspausdinti straipsniai jau anksčiau buvo paskelbti įvairiuose lingvistiniuose periodiniuose bei tęstinuose leidiniuose, tačiau dabar, surinkti į vieną vietą, jie sudaro teminės, novėnės jungiamąjį veikalą. Pažymėtina, jog šio veikalo autorius prof. J. Safarevičius iki antrojo pasaulinio karo dėstė Vilniaus universitete.

ATVIROMIS AKIMIS

(Atkelta iš 2 psl.)

sų padėtis diktuoja kuklų nuolankumą. Būti šiandien blaiviams — tai visų pirma nepervertinti savęs ir nenuvertinti kitų, žadinti ne aistras, o sąžines, ne rietis, o kiek galint broliška susitelkti.

Blaiviu realumu ir kukliu nuolankumu tenka eiti į visus šio meto rūpesčius tiek visame visuomeniniame, tiek specialiai kultūriniam gyvenime.

Istorijoje nėra nieko amžina. Miršta visos emigracijos. Miršta visos tautos. Miršta visos civilizacijos. Bet ar tai skelbia visko bevertiškumą ir beprasmiškumą? Nieku būdu. Beprasmybė įkūnija ne istorinė praeinamybė, o išblėsimas be istorijos, nepripildžius laiko tais dvasinės kūrybos žygiais, kurie laiko tėkme paverčia istorine egzistencija. Mažiau svarbu, anksčiau ar vėliau kas išblėso. Svarbiau, kas savo laiku buvo pasiekta.

Tai galioja ir mums. Išveinėse sąlygose mūsų lietuviškoji gyvybė vis sparčiau ges. Mums yra duotas ribotas laikas, ir dėl to turime jį naudoti, nieko nelaukdam. Ateitis kuriama dabartyje. Tiek turėsime ateities, kiek būsim patys susikūrė. Pripildydami savo turimą laiką, įprasminsim ir savo egzilį: grįšime į tėvyne tik tuo, ką būsime laimėję tautos istorijai, jos kultūrai.

MIAMI LITH. AMERICAN CITIZEN CLUB
3655 N.W. 34th Street
Miami, Florida Tel. NE 5-4331

Sinclair SERVICE
Kampus Richmond ir 63rd Street
Užsleninių ir vietinių automobilių taisymas. Priklauso Chicago Motor Club. Nelaimės atveju, skambinkite: GR 6-3134 arba GR 6-3353
Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

MOVING
J. NAUJORAITE
Ilgu metų patyrimas
Apdovanojimai, perkamumas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV
3 skyriai Chicagoje:
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi teise siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas grausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.
E. ir V. Žukauskai
Chicago, Illinois 60629

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vėkarsis pirmadieniais 7 val. vakaro.
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlcock 4-2413

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MARQUETTE PARK - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERSOKUSI BENDROVĖ
CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

4 ³/₄ % METAMS
VISOUSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinėse vyriausybės apdraudose įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

Federalinėse vyriausybės apdraudose įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižūrėsite, kai sutapysitės mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereičia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY 12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.—12:30 P.M.

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meeting
10. (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamp Machine
12. Service.
13. We sell Travelers Checks.
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays each month for your children and mothers.
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

RASYTOJAI IR SKAITYTOJAS

Trečiojo Lietuvių kultūros kongreso iškilmingo atidarymo dieną, lapkričio 25, šalia kitų simpoziumų, vienas įdomesnių buvo apie rašytojus bei skaitytojus. Šios sekcijos darbai vadovavo rašyt. Česlovas Grincevičius, talkinamas rašytojų Nijolės Jonkutės - Užubalienės ir Kazio Bradūno. Simpoziume įžangos žodį tarė Č. Grincevičius, ypatingai kreipęs dėmesį į reikalingą sudaryti mūsų rašytojams tinkamas darbo sąlygas.

Nijolė Užubalienė savo pranešime plačiai palietė mūsų mažiesiems bei jaunimui literatūros klausimus. Ji pabrėžė, kad skaitytojas prie knygos pratinamas nuo mažens, tad jį vaikui rašomas knygas tenka kreipti ypatingai didelį dėmesį.

Apie knygas priešmokyklinio amžiaus vaikams

Apie knygas, priešmokyklinio amžiaus vaikams skiriamas, kalbėdama, Užubalienė teigė, kad ypatingai reikalinga lietuviška abėcėlė — ji turinti būti luksusinė. Kitos knygos vaikams turi būti paveiksluotos, kietais viršeliais. Deja, išsivijoje, be Vytės Nemunėlio "Meškinuko Rudnosiuo", tokių knygelių trūksta. Ypač ryškus iliustratorių trūkumas, o jų dailininkų mūsuose netrūksta. Todėl, mano Užubalienė, neturėtume baidytis priešmokyklinio amžiaus vaikams Lietuvoje išleistų spalvingų, iliustruotų knygelių. Tiesa, jos ne be trūkumų, pvz. blogai įrištos, prastu popieriaus, tačiau, bendrai imant, tose knygutėse sunku rasti propagandos, dėl to jos vaikams tinka.

O kas tikytis išsivijoje išleistų mūsų paugliams? Referentė mano, kad itin tikytis Lietuvos istorija, iš dalies tinka G. Ivaškienės "Baltasis stumbras". Jaunimui netinkami leidiniai, kuriuose nebūna nuotykių arba kurie persunkti pernelyg aiškiai minorine gaida.

Apie labiau paplitusias knygas kalbėdama, Užubalienė pažymėjo, kad mums čia, išsivijoje, sunku lygintis su amerikiečiais bei jų knygų milijoniška reklama. Tačiau ir pas mus kai kurios turi sėkmės. Ir čia ji paminėjo "Agoniją", "Trečiąją moterį", "Kritusius už laisvę" ir kt. Labai būtini vieši naujų knygų pristatymai skaitytojams, o kartais juose dalyvaujančias knygų autorius yra pati geriausia naujai knygai reklama.

K. Bradūnas apie literatūros prieauglį ir kt.

Rašytojas K. Bradūnas savo pranešime palietė mažo mūsų rašytojų prieauglio temą. Čia sunku rasti tinkamą vaistą — rašytojas negali būti savo aukštumoje, jei jis tobulai neįsivaina gimtosios kalbos, jei jis to instrumento tobulai nevaldo. Tačiau to prieauglio trūkumas dar neieškia mūsų čionykštės literatūros mirties — čia pakanka prisiminti kad ir kai kuriais atžvilgiais analogiškus Donelaičio laikus.

Atsiranda talentų ir išsivijoje. Juk ar kas tikėjosi, kad atsiras K. Almenas? Jis mokėsi liuanistikos irgi jau tik lageriuose, o žodį vis dėlto valdo neblogai. O dar V. Bogutaitė ir kiti, JAV ir Kanadoje. Jei jie visi dirbs, gal iš jų išeis ir mūsų čionykštės literatūros ir viso lietuvių tautos rašto unikuimai. Čia Bradūnas priminė, kad mūsų pabėgėliai rašytojai neturi tokių sąlygų, kokias yra turėjęs pvz. Adomas Mickevičius, irgi tremtiniu gyvendamas Rusijoje ir Prancūzijoje.

Koks mūsų rašytojų lygis? Palyginus su kitais, mes neturėtume čia kai kuriais atžvilgiais pasiekti latvių. Latviai sugeba apmokėti savo rašytojų keliones net į Australiją. Mūsų knygų tiražas beveik dvigubai mažesnis kaip latvių.

Maironis nekapituliuo prieš gyvenimo sąlygas

Dėl literatūros lygio tam tikrais atvejais kalti ir mūsų rašytojai. Kai kurie rašytojai ir po 15 metų — tyli, antra, kai kurie jų nesuparnta savo tautinio pašaukimo misijos. Sakydami, kad "niekas neleidžia knygų, tai ir nerašome", jie kapiuliuoja prieš sąlygas. Tačiau toks Maironis nekalt'no sąlygų, o rašė, net patį išleido savo "Pavasario balsus". Juk rašoma ne sau, bet bendram tautos aruodui.

Ką galėtume pabrėžti apie ateitį kalbėdami? Čia Bradūnas išskėlė keletą svarbesnių, labiau būdingų, opijų broožų.

Tragiškas rašytojų palikimo klausimas

1. Štai, F. Kirša mirdamas yra palikęs savo satyrinės poemos "Pelenai" tęsinį — kodėl jis nepasirodė? 2. Patyrėme, kad Los Angeles mieste numatyta išleisti B. Brazdžionio poezijos rinktinę renkamos aukos — tai tiesiog kartu! Argi mūsų tarpe nėra leidyklos, kuriai juk garbė būtų tokią rinktinę išleisti? Tokia leidykla su Brazdžioniu jamžintų ir savo vardą. 3. Mes turime Amerijoje įvairius archyvus, tačiau neturime literatūros muziejiaus. Juose galėtų tilpti rankraščiai, nuotraukos ir kt. Būtų miela, jei

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1.000.

PLYMOUTH • VALIANT
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 Archer, VI 7-1515
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL

Kazimieras Zoromskis. Balta diena (1967) Nuotr. V. Maželio. Is Phoenix galerijoje, 939 Madison Ave., New Yorke, vykstančios parodos. Paroda uždaryma gruodžio 9 d.

toks literatūros muziejus ateity galėtų prisiglausti pas lietuvius tėvus jėzuitus Chicagoje.

Palikti gyvą rašytoją tautai

4. Reikia susirūpinti kultūrinėmis programomis televizijoje. Pvz. amerikiečių programose parodomas rašytojas, jo kasdieninis gyvenimas, aplinka, kūrybos sąlygos ir pan. Gyvas rašytojo pavaizdavimas yra labai svarbus, ypač, kai tokie filmai palikti tautai. 5. Toliau K. Bradūnas paklausė: ar mes turime rimtų studijų apie 25 metų mūsų grožinę literatūrą išsivijoje? Atsakymas yra — ne! Nors tai sunkiai nugalima kliūtis, tačiau knygomis apie lietuvišką knygą reikia rūpintis. 6. Literatūra gali būti ne tik knygoje, todėl negalima nekreipti dėmesio į literatūros plokšteles. Čia kaip tik — mūsų fondu misija. K. Bradūnas baigė, pabrėždamas, kad didžiausias mūsų tau-

mums nereikia taikintis prie menkos vaikų kalbos, leidžiant jiems skirtas knygas. Fondas turėtų skirti premijas ne už sukurtus veikalus, bet kūrėjams (rašytojams ir kitiems), kad jie sukurtų veikalus. **A. Jankauskaitė** teigė, kad šiame kongrese, esą, buvę per daug skundų, per daug buvę verkšlenama. Be to, šioje sekcijoje ir pačių rašytojų dalyvauja gana mažokai. **B. Babrauskas** kreipė dėmesį į tai, kad reikia savo jėgas išnaudoti, nes vyresniesiems mirštant, jaunųjų tiek pat neateina. Juk jau turime vos penkis liuanistus.

Poetas **Bern. Brazdžionis** nurodė: čia juk ne rašytojų susirinkimas, bet vieta, kurioje apie juos kalbama. Rašytojas pasmerkė tuos tautiečius, kuriems negaila keliolikos dolerių išleisti už konjako bonką. Kai tokia padėtis, tai jis prašė nesistebėti, kad didokai, bent 700 psl. jo raštų rinktinę reikalingos geros valios tautiečių aukos. Brazdžionis dar priminė, jog 12 metų dirbęs linotipininku spaus tuvėje — esą, jis tuo linotipininko titulu galis didžiulius.

Č. Grincevičius, sutraukdamas diskusiją bei padarytų pranešimų mintis, kalbėjo: su mūsų knyga nėra taip baisu, bet ir nėra kuo per daug džiaugtis. Jis priminė K. Bradūno žodžius, kad rašytojai privalo tobulai pažinti kalbą. Reikia dėti visas pastangas, kad knyga rastų vietos mūsų namuose. Grincevičius padėjo susirinkusiems. Simpoziume visi gyvai domėjosi pranešimais ir su tikru dėmesiu bei rūpesčiu svarstė kilusius klausimus.

— Kalėdų švenčių metu JAV paštas persiųs apie 1 bil. pašto vienetų.

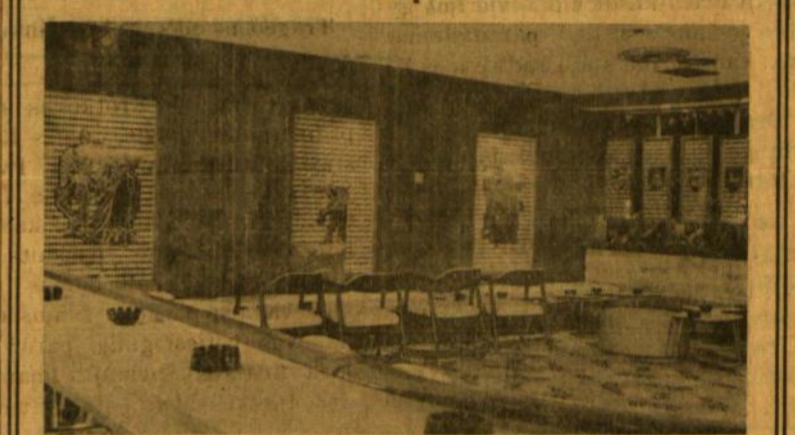
V. A.

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Ave.
LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-up ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas PROspect 8-9533

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna aprauda.
2047 W. 67th P. WA 5-8063

Brolių Sharkų Restoranai ir Cocktail Lounges —
SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — LUdlow 6-3636
SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — PROspect 6-6644

Vidaus vaizdas modernaus ir ištaigingo baro, SHARKO'S WEST
Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.
Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORG. VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.
Telef. — CA 5-7252

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄTOM
4 3/4% on savings accounts
5 1/4% on investment bonus
NUO SAUSIO MĖN. 1 D., 1967 M.
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

JAU DVYLIKA METU VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA — ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine, SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.
Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupėms).
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Atlyginimas visiems priinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Registravimas mokinius 1968-1969 m. Primanomi mokiniai, baigę 8 skyrius.
Informacijų ir kitais reikalais rašykite:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant
4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 bloka rytus nuo Cicero Avenue)
Telef. — GARDen 4-5800

Jauk' atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas
VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ
Atdara kasdien nuo 8:30 val ryto Sekmad ir šventad nuo 1:00 val po pietų

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera
PIETŲ
\$1.65 IR \$2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA 350 SĖDIMŲ VIETŲ
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622
Atdara sekmad ir ketvirtad 6 v. ryto iki 1 val. ryto; pentad ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

NAUJI LEIDINIAI

• **René Rasa, MEILĖ TRIKAMPY.** Romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1967 m. Aplanką piešė Paulius Jurkus. Knyga 219 psl., kaina \$3.00, gaunama "Drauge".

Aplanko parašė naujas romanas aptariamas šitaip:

"Meilės trikampis" romane vaizdžiai piešiamas surizgęs dviejų šeimų gyvenimas. Nors autorė neišvengia ypatingų literatūrinių spalvų ar įsirežiančių charakterių, bet jos personažuose galima rasti savo aplinkoje matytų veidų paveikslus. Romano veikėjai yra gyvi, jautrūs, siela ir krauju lietuviško temperamento. Jie klumpa patys, juos grūdina gyvenimo audros, bet jie mėgina atrasti save ir savo tikslą. Ir tas viskas suauta viename audinyje, kurio užbaiga išryškina visą šio laikotarpio tragiskumą, įrežusį stiprias žymes mūsų gyvenimuose.

Naujos autorės stilius vaizdingas, sakinyis trumpas, žodis sodrus. Vaizdus ji piešia tartum pieštuko brūkštelėjimu, per daug jų nenudažydama, kad skaitytojas rastų vietos savo minčiai ir spėliojimui. Romano veiksmas bėga kartais lygumomis, bet dažnai taip pradeda kunkuliuoti, tartum tekėtų stacių skardžių upė".

Taigi visu savo pobūdžiu romanas tinka, kaip kalėdinė dovana, darbo dienos įtampą atpalaiduojančiam pasiskaitymui.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• Inž. Ljudas Mikšys, **IS ISTORIJS OKANU ATEINA LIETUVA.** Lietuvių pas Homera arba įžanga į lietuvių kalbos bei lietuvių tautos istoriją. Knyga 700 psl., kietai iršta, kaina \$14.00, gaunama ir "Drauge". Perkant knygą, priedu duodamas ir Hammondo istorinis atlasas.

• **MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEN LEBEN, Nr. 3 (59) September 1967, 12. Jahrgang.** Žurnalo leidėjas Baltische Gesellschaft in Deutschland. Išleista keturis kartus metuose. Prenumerata DM 6. Adresas:

MOVING

perkrausto baldus iš art ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalų aplieš rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258 59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PProspect 6-8998

Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 15, Lessingstrasse 5. W. Germany. Leidinyje duodama gana gerai ir objektyviai atrinkta kultūrinė informacija, apimanti trijų Baltijos tautų kultūrinę veiklą visame pasaulyje ir jų kontaktus su vokiečių kultūrinio pulsu, minimos reikšmingos sukaktyvės, recenzuojamos baltiečių liečiančios knygos.

• **SEJA.** 1967 m. Nr. 3. Tautinės, demokratinės minties žurnalas. Leidžia: Varpininkų leidinių fondas. Redakcijos adresas: Vyt. Bilduša, 7334 So. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Administratorius: J. Urbelis, 1649 N. Broadway St., Melrose Park, Ill. 60160. Metinė prenumerata \$5.00.

• **MOTERIS,** 1967 m. rugsėjo-spalio mėn. Nr. 5, lietuvių moterų žurnalas. Ne tik turinio, bet ir pasigėrėtinos išvaizdos leidinys. Redakcijos ir administracijos adresas: Moteris, 1011 College Str., Toronto 4, Ont., Canada. Metinė prenumerata \$5.

• **SKAUTŲ AIDAS,** 1967 m. spalio mėn. Nr. 8. Skautų ir skaučių laikraštis. Gausiai iliustruotas. Turinys ribojasi skautų veiklos praktiškosiomis temomis. Šį kartą su "Skautų

Aido" numeriu gaunama ir laikraščio priedas, atskiras leidinys **SKAUTYBE**, skirtas labiau skautams vadovams ir tėvams. "Skautų Aida" redaguoja red. komisija ir vyr. redaktorius Antanas Saulaitis, Old Colony Road, Oakville, Conn. 06779. Prenumerata metams \$4.00. Ją siųsti: Skautų Aidas, P. O. Box 222 Thompson, Conn. 06277.

• **M. K. Čiurlionio vardo pianistų ir vargonininkų konkursas** paskelbtos okupuotoje Lietuvoje. Jį numatyta surengti 1968 m. lapkričio 16-30 dienomis.

Konkurse dalyvaus jaunieji atlikėjai iš Estijos, Gudijos, Latvijos, Lietuvos ir Moldavijos.

M. K. Čiurlionio vardo pianistų ir vargonininkų konkursas vyks trim ratais. Nugalėtojam bus skiriamos piniginės premijos ir suteiktas laureato vardas. Be to, jie gaus specialius diplomus už geriausią M. K. Čiurlionio kūrinių atlikimą.

LIETUVIŲ FONDAS
Lithuanian Foundation
6643 S. Maplewood Ave.
Chicago, Illinois 60629

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad. trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court

CICERO, ILLINOIS • 60650

Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVISKA VALGYKLA. GRAZIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS. KURIAME GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Avenue — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

highest rates in our history

4 3/4%

per annum, current rate
Paid Quarterly

Earn the highest passbook rate in our history, paid quarterly. Earnings at our current rate of 4 3/4% per annum, compounded quarterly, are equal to an average annual rate of 4.83%. Are you now receiving earnings on your savings four times a year? Your passbook savings account has no time or minimum requirement. You may add any amount at any time.

5 1/4%

per annum on
12 month certificates

Savings Certificates are issued in minimum amounts of \$10,000 and larger amounts in \$1000 multiples.

Safety for savings and financial strength are a tradition at Standard Federal Savings.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

Assets over \$120,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

HOURS:

Mon. & Thurs. 9 A.M. to 8 P.M.

Tues. & Fri. 9 A.M. to 4 P.M.

Wednesday — Closed

Saturday 9 A.M. to 12 Noon

4232 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

KALEDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti, pasinaudodami Baltie Stores patarnavimu ir pasiūsdami jiems dovanų siuntinėlius.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujama siuntinuką iš Baltie Stores kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

Moteriškas Kalėdinis 1967.

Itališkas nailoninis lietpaltis, 3 jardi vilnonės kostiuminės medžiagos, 1 labai geros rūšies megstukas, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 kompletas vilnonių arba nailoninių apatinių rūbų, 1 p. odinių pirštinių, 1 vilnonė gėlėta skarelė, vilnonė suknelė, 1 dėžė šokolado.

\$75.00

Vyriškas Kalėdinis 1967

3 1/2 jardo pulkios vilnonės kostiuminės medžiagos, 1 itališkas nailoninis lietpaltis, 1 nailoniniai marškiniai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 20 cigarečių, 3 jardi vilnonės aukštos rūšies paltui medžiagos.

\$75.00

Jungtinis šių abiejų siuntinių siuntinys
kainuoja tik \$140.00

Maisto 1967.

3 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe, 1 sv. maišytų saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. p. pirų ir 1/4 sv. lauro lapų.

\$30.00

P-3. Vilnonė medžiaga dėl dviejų paltų ir angliška vilnonė medžiaga dėl vyriško arba moteriško kostiumo

\$75.00

V-3 10 jardų kostiuminės medžiagos dėl trijų kostiumų.

\$55.00

Praktiški dalykai, kuriuos galima dėti į betkuri siuntinį. Itališki lietpalčiai, nailoniniai lietpalčiai \$11.00. Sveicariški 17 akmenų laikrodžiai \$27. Vilnonės skarelės \$4.00. Ugo grojimo plėkštelės.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — SHO 8734.

Seniausio šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4%

Naujas sukeltas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELLO NUOSIMČIUS NUGAUNO

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

ANTRAD. IR PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.

PIRMAD. IR KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.

ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams stuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Kultūrinė Kronika

• Žibunto Mikšio grafika Chicagoje. Čiurlionio galerija gruodžio m. 2 d. (šį šeštadienį) 7 v. 30 min. v. vėl atidaro duris naujai parodai. Šį kartą pristatomi Žibunto Mikšio grafikos darbai. Žibuntas Mikšys, gimęs Kaune 1923 m., o šiuo metu Paryžiuje gyvenantis dailininkas, studijavo Stuttgarto Meno akademijoje pas Willy Baumeister ir Harmi Ruland, vėliau Paryžiuje pas Jonny Friedlaender. Gyvendamas Chicagoje, lankė Meno institute litografijos kursus. Ž. Mikšio darbus buvo galima jau matyti Kaune, Chicagoje, New Yorke, Braunschweige, Hannoverėje, Stuttgarte, Detroite, Paryžiuje, Erlangene, o šiandien vėl Chicagoje. Ši paroda Čiurlionio galerijoje tęsis iki gruodžio mėn. 10 d.

Ž. Mikšys Grafika

Sia proga čia spausdiname vokiečio meno kritiko Pau Wallner trumpą Žibunto Mikšio grafikos apibūdinimą:

Centrinę vietą Ž. Mikšio kūryboje užima rašmeniniai paveikslai ir kostiuminės figūros. Iš motinos, lietuvių aktorės ir režisierės, jis paveldėjo domėjimąsi teatru, dramatišku menu ir poezija griežtoje klasikinėje formoje. Nuo ankstyvosios jaunystės Mikšys užsiima žodžio menui, kuris jam turi pirmą išsakomąją vertę. Grafika jo kūryboje išryškina etines ir asmenines vertybes, kurias klasikos dvasia atskleidžia žodyje bei žmogaus tipe. Tuo keliu Mikšys priėjo prie asmeniškai atjausto eilėraščių ir citatų pristatymo grynų rašmeninių paveikslų formoje, kur daiktų, sąkytume, atpaveikslinimas turi visiškai subordinuotą reikšmę. Jei ankstyvieji Mikšio linoleumo raiziniai yra didelio formato ir žaidžia energingais juoda-balta kontrastais bei turtingomis abstraktinėmis formomis, tai vėliau Paryžiuje sukurtos akvatinės ir ofortai pasižymi linijinio braižo plonumu. Tai atidžiai apgalvotos ir išbaigtos kompozicijos mažiausiuose formate labai subtilaus, tarytum efemeriško pasaulio.

Šį minorinį, romantišį bruožą liudija ir jo kostiuminiai ciklai, kuriuose iškyla dailininko pomėgis vaizduoti personažus iš maždaug 1800 metų epochos. Jo kostiuminės figūros niekuomet nėra vien travestacijos, ir jų judesiai kiekvienu atveju išreiškia tam tikrą žmogaus tipą, jo sielos dramą ir tos dramos likiminį pobūdį. Rašmeniniuose paveiksluose, kostiuminėse figūrose, taigi vaizduodamas smulkiają augmeniją, muzikos instrumentus, asmeniškų simbolių arba griūvančius ir apdulėjusius Paryžiaus senamiesčio fasadus, Mikšys bando išsakyti grynąjį atradėjo džiaugsmą, betgi su reizinacijos doze, lyg nujausdamas, kad nebus kitų supras tas ir turės sugrįžti į savo rezervuotumą.

Giliai susirišęs su senąja Europa, Mikšys pasiilieka vienišas individualistas ir lietuviškas egzultantas.

• Algimanto Kežio, SJ, nuotraukų paroda Jaunimo centre, Chicagoje, vyks nuo gruodžio 16 d. iki sausio 5 d. Šio žinomo mūsų nuotraukos menininko kasmetinės parodos Jaunimo centre virsta jau periodine ir kūrybingai įdomia tradicija. Kiekviena kartą gerą jas stebėti, sekti tolimesnį ir naują Alg. Kežio žingsnį, lyginti su ankstesniais.

• V. Vaitiekūno "Lithuania" antroji laida. Vliko valdyba lapkričio 14 d. posėdyje susipažino su pranešimu, kurį atsiuntė Vliko ryšininkas prie PLB valdybos J. Daugėla iš Clevelando. Tame pačiame posėdyje Vliko valdyba sudarė dienotvarkės projektą Vliko šeimo gruodžio 16-17 d. posėdžiams ir peržiūrėjo bei pripažino tinkamą išleisti V. Vaitiekūno parengto

leidinio "Lithuania" antrą, papildytą bei patikslintą, laidą. Nutarta leidinį tuojau perduoti spausdinti. Tai bus jau trečias Vliko leidinys anglų kalba Lietuvos laisvės kovos metų programos rėmuose. Jau išleista sąlanka, nušviečianti Vliko tikslą ir sąrangą, ir jau baigiama spausdinti irgi "Lithuania" vardu pavadinta brošiūra, kurioje santraukiškai pateikiami duomenys apie Lietuvą, jos padėtį ir dabartinius siekimus. (E.)

• Pavergtųjų laimėjimai rusų vardu. Laisvojo pasaulio lietuvių jau ne kartą turėjo progos pasidžiaugti okupuotoje tėvynėje bekylančių ir bekuriančių mūsų dailininkų, muzikų, instrumentalistų, mokslininkų, net sportininkų laimėjimais. Dar džiugiau, kai tai įvairiomis progomis gali pamatyti visas platusis pasaulis, kai į tai atkreipiamas įvairių kraštų laisvosios spaudos kritikų dėmesys, kai juos patraukia lietuvių darbai, lietuvių kultūriniai bei kūrybiniai laimėjimai. Džiaugiamasi, tai sužinojus, tur būt, ir Lietuvoje. Tik ar žinoma tenai, kad lietuvių kūrybinėmis pastangomis laimėtas laurus užsideda tautos pavergėjai?

Gyvas to pavyzdys yra ir šiuo metu Detroite, Renee galerijoje, vykstanti tapybos, grafikos ir skulptūros paroda, pavadinta "Šių dienų rusų menas". Paroda, bendradarbiaudama su Sovietijos valdžia, suorganizavo Milwaukee milijonierius Henry Carlsruh. Tačiau rengėjas parodai eksponatus galėjo rinktis tik iš sovietinės valdžios aprobuotų darbų.

Bet įdomiausia, kad šioje Detroito parodoje žiūrovų ir meno kritikų akis labiausiai patraukia kaip tik ne rusai dailininkai. Ir tiesiog tautų apvogimu reikia kaltinti okupantą, kai pavergtųjų darbai turi reprezentuoti rusus.

"Detroit Free Press" lapkričio 18 d. laidoje laikraščio meno kritikas William Tall spausdina gana platų šios parodos aptarimą, dėdamas jam antrašė "Russian Exhibit in Detroit". Kad parodoje yra išstatyti ir įvairių rusų pavergtųjų tautų dailininkų darbai, recenzijoje nė žodeliu neužsimenama. Tačiau recenzento išskirtinai pabrėžtųjų dailininkų tarpe yra tik viena rusiška (Neizvestny)

pavardė, o kiti, dėmesį atkreipusieji, kaip tik yra visai ne rusai. Akcentuotai iškeliamas L. P. Murnieks (pavardė latviška), pabrėžiamas švažo spalvingumas, prie recenzijos dėdama Survilos paveikslas "Žiema Kaune" nuotrauka. Niekur tačiau neužsimenama, jog šie išskirtiniai dailininkai, kurie labiausiai parodą reprezentuoja, yra latviai ir lietuviai — visur kalbama tik apie rusus ir rusų šių dienų daile.

Tai ne pirmutinis, tur būt, ne paskutinis, o tiesiog nuolatinis pavyzdys, kaip okupantas naudojami kūrybingesni už jį tautų kultūriniais laimėjimais, tuos laimėjimus iš jų tiesiog pavogdama ir laisvajam pasauliui pristatydama kaip rusų.

Detroito lietuviams šviesuoliams vertėtų rašyti parodą surengusiai galerijai ir recenziją talpinusiam laikraščiui laiškus, kad lietuviams ir latviams daroma skriauda būtų atitaisyta.

• Leidiniai, kurių tiražai tuoj pat išperkami. Okupuotoj Lietuvoje leidžiamam žurnale "Moksle ir gyvenime" (9 nr.) rašoma: "Išaugo labai gausi nauja inteligentija, kuri gyvai domisi lietuvių kultūros bei mokslo reiškiniais ir atidžiai seka visą leidžiamą literatūrą. Tai jau nebe pirmas kartas, kai leidinys, vos tik išėjęs iš spaudos, tampa bibliografinė retenybė. Taip, pavyzdžiui, atsitiko ir su "Gedimino laiškais". Šis leidinys išleistas dar mažesniu tiražu. Kyla klausimas, kam gi naudinga tokia leidybinė politika?" ("Kazimiero teisyne" išleista 1,500 egz. Kaina 10 kap.).

• Išleistas "Kazimiero teisyne". Praėjusią vasarą Vilniuje

buvo išleistas dr. J. Jurginio spaudai parengtas vadinamasis "Kazimiero teisyne". Tas vadinamasis teisyne yra tik dvidešimt penkių straipsnelių dekretas, karaliaus Kazimiero išleistas 1468 m. — nuostatai daugiausia apie baudimą už vagystę ar kt. turinius nusikaltimus. teisyne".

Pats dokumentas užima tik tris puslapius, bet su vertimu ir aiškinimais bei nagrinėjimais susidarė 36 didelio formato puslapiai. Leidinyje įdėtas ir prof. A. Janulio dešimties puslapių straipsnis (parašytas 1948 m.) — "Pagrindinės žinios apie teisyne".

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore **IRENA BERNOTAVICIENE.**

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmąjį kursą, pas **B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJĄ ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45**

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštadi. ir sekmadi. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai **PETRAS IR ANTONINA KAUSAI**

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLACIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audeinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	250 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-0320
UTICA, N. Y.	963 BLECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	407 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-5550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAA AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	613-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	—	HE 5-8368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	—	475-9746
CLEVELAND 15, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11330 JOS CAMPAA AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEWITZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE	—	381-8997

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PASKOLOS perkant namus daromos ilgiems terminams ir priedinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2272 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitu papuošimu.

2443 West 63rd Street, Chicago

Telef. PProspect 8-0833 PProspect 8-0834

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI) Sav. DAN LIUTIKAS

PASIRINKIMAS SPALVUOTU AR PAPRASTU TELEVIZIJU • RADIJŲ • STEREO • ORO VESINTUVŲ • TAISYMAS

2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. 471-2446

You'll leave your heart at the DIAMOND HEAVY RESTAURANT AND LOUNGE

SOTŲ UŽKANDŽIAI

Kartą įžengus vidun, jūsų širdys nuskradins jus į niekad nepamirštamą tropikinį Pietų Pacifiko grožį. Pasidžiaukite pulkais tropikiniais ar amerikoniškais kulinarijos gaminiais, atvėsus patarnavimu ir elegantišku otagumu.

Private Rooms for Group Parties and Couples

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPYČIOS

2533 West 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. GR 6-2345 - 8
Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — Cedarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinio

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET
2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1215
Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLympic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. — 696 - 2320

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Spygiliai ir Drogiliai

Redaguoja dr. S. ALIONAS

KULTŪRA, DOLERIAI IR RUBLIAI

Savaime suprantame, kad sunku kultūrai, kai nėra dolerių, bet be rublio ir botago tai kultūra neįmanoma. Sovietijoje duoda rublį ir liepia bučiuoti budeliumi į pasturgalį, anot to Ašiesio pasakymo, o jei už rublį to nenori padaryti, tai tau pačiam per tą vietą budelis šauniai bizinėliu užtvoja. Taip ir vyksta tarybinė sąjungo nuolatini plaukšėjimas: arba tu pakšt budeliui, arba tau budelis. Iš to, taip sakant, ir susidarė tarybinė kultūra. Va, tas rublis ir privertė politruko pri-

Tas doleris ir mokslų daktarą Antaną Bimbą privertė pasmerkti tarybines vyžas, ir jis atsiklaupęs prašė, kad, kas tik gali, gelbėtų jį nuo tarybinio rojaus, nes esą gali ten nuo rublių kojas pakratyti. Bimba, kaip Mizara, nutarė geriau kapitalistiniam pasauliui vergauti ir, kol gyvi, nepaduoti, j tarybinį rojų nevykti. Mizara savo garbinę žodį išlaikė ir tik negyvas buvo deportuotas, tas pats, sako, ištis ir Bimbą, nes jis tik miręs teisminys dolerinį kraštą ir rublinį.

Žinoma, ne tik vienas toks Bimba nepripažįsta rublio, yra tokių ir daugiau. Štai, jaunimas, arba buvęs jaunimas, nuvažiuo krepšinėlio pamėtyti. Ir tai jau čia visi laukėm, gal koks vienas pasiprašys laisvės ir pasilikis Vilniuje, kad neberekėtų grįžti į šį kraštą, kur kapitalistinė vergija klesti ir kur visokie vaduotojai, atsilikę, nesuprantant laiko ritmo, teigia, kad bučiavimas budeliui į pasturgalį nėra jau toks labai žavus kultūrinis bendradarbiavimas.

Be abejo, kai kas gali apkaltinti mus, kad mes čia šmeižiame garbingą ir šlovingą kompartiją, tiesiog jai kenkiam tiek, kiek net pats Stalinas, kapodamas kompartiečių galvas, nepakenkė. Esą reikia dialogo. Taigi, kas nori, gali jungtis į tą šaunųjį dialogą, kurį, kaip paminėjome, tėvynėje vykdo ar-

Kai yra dolerių, tai ir šokti geriau įmanoma.

žiūrimą, iš Vilniaus atvykusį į Montreale parodą rašyt. Bieliauską Lietuvos spaudai šitaip entuziastingai parašyti: "Tiesa, teko šen, ten skaitinėti, kad lietuvių dienos koncerte pagrindinis akordas, esą, buvęs senasis Lietuvos himnas, kurį, girdi, "užgiedojo gausi žiūrovų minia"; ta "gausioji minia" susidėjo iš keletos gerzdandčių, persenusių, dar prieš karą persigiedojusių Kauno "Metropoly" balsų, j kurituos niekas neatkreipė rimto dėmesio; "pas mus j salę neleidžia girtų", ištarė kažkuri mūsų šokėja, nepratusi prie tokios koncerto pa-baigos".

Na, ir ką tu begali pasakyti, atseit, štai Tautos himną giedančių balsai girgžda, lyg koks tarybinis pervargęs traktorius, vežęs spalio revoliucijos progą mėšlą Lenino ir kompartijos garbei. Ir ką tu žmogus begali pasakyti, kai didžiopii lietuvių išeivijos dalis nei to Metropolio atsimens, nei jame yra buvę. Taigi tikrai ne taip jau gausi minia, bet šlovingoji Maskva ir apie tą mažą grupę įsakė rubliu ar botagu Bieliauskui parašyti, matyt, kompartijai galvelę ir nuo tų negausių balsų skauda. Gi kai užgieda Chicagoje tūkstančiai jaunimo, atvykusio į Dainų šventę, nieko negirdėjusio apie tą Metropolį, tai pasuk Kremlių pilvą šliaužiančius labiau išgąsdina, negu garbingojo Chrusčiovo žodis, kad jė draugas Stalinas buvo ne kas kitas, o tik banditas.

Taigi, vis tas rublis, ir jei dolerio nebūtų, tai ir tas rublis kitaip skambėtų. Dabar dolerio nori net ir Venclova, kuris su L. Dovydėnu, S. Nėrim ir kitais važiuo Stalino saulės parvežti, arba, taip sakant, Kremliuje prašė, kad jiems iškilmingai enkavedistas j uodegą įspiryt. Taigi ir tas Venclova dėkojo už dolerį čikagiškiui Margeriu, nuvykusiame į Lietuvą su visa savo grafomanija ir 17,000 dol., kuriuos kompartija iškilmingai paėmė pasaugoti, kad vargšas Margeris nepavargtų nešiodamas ir jų neprarasytų, nes, ko gero, dar naujieji buržuai, kaip Venclova ar Mieželaitis, išvilios, jog galėtų kur nors Lenkijoje už juos kokį kapitalistinį niekpalaikį įsigyti.

ba Venclovos, arba Bieliauskas, ar kiti jų bičiuliai. Ten vyksta nuostabus simetriškas poetinis taukšėjimas, kokios nors venclovėlės partijai j uodegą pakšt, gi jei nepataikė pagal socialistinę liniją, partija jiems j tą pačią vietą botagu tekšt. Taip ir vyksta nuolatinis tarybinis bendradarbiavimas, kurio nėra pats L. Dovydėnas nepajėgias užmiršti, teigdamas, kad čia jis gyvendamas negali tuo šiaukšėjimo dialogu naudotis, nes esą "Ir mūsų laisvoji raštija, ir mūsų menas, ir mūsų visokia veikla — akvariume apgaulingas pasiplaukymas". Gi žinoma, kai jis kandidavo į tarybinę valdžią, nebuvo nieko apgaulingo, nes juk visi, anot Pavabalo, ži-

menės pirm. yra senos išeivijos žmogus Bachunas, nepaliko ten dvaro, bet čia turi ir dar galėtų bent keletą nupirkti. Taip sakant, — kapitalistas. Inž. A. Rudis, šiomis dienomis atsilaikęs Alto pirmininkas, taip pat net Lietuvos nematęs, fabriko savininkas, irgi milijonierius, gi Vilko pirm. dr. K. Valiūnas, vaikas išvykęs iš Lietuvos, irgi kapitalistas, milijonierius. Kokius dvarus jie norėtų iš visagalės kompartijos atimti, tai tik gal pats visaižinas amžinasis, šlovingasis, nenumirštamas ir net per balzamo sluoksnį prasimušęs Leninas tegalėtų pasakyti.

Taigi, kaip matyti, išeivijoje tikrai kapitalistai vadovauja, ir tik gaila, kad jie tarybinei santvarkai dvarų nepaliko, o tai baisiai apsunksina priešburžuazinę veiklą.

Rublis ir doleris dideli veiksniai, didelio skirtumo ir nebūtų, bet rublio niekas, net ir komunistai, nenori, o dolerio — visi. Tačiau esminis skirtumas yra tas, kad už rublį reikia nuolat akcentuoti, koks esi laimingas, kaip tai sako B. Pavabaly:

Jau pražydo obelys ir kriaušės, O prie stalo kilo baises riaušės, Vieną bulvę devyni dalinos, Dešimtajam liko tik lupynas.

Už tą bulvę, už lupyną gramą Reikia siųsti Kremlui telegramą, Reik dėkoti partijai karaliui, Kad privalgėm kaip didžiausiam baliuj. Jonas Raudonas

AUTOMOBILIO REIKSMĖ

J. Švaisas savo knygoje "Dangus debesyse" rašo, kaip žmonės užmušė arkliaivagi. Tačiau dabar tokių dalykų nepasitaiko, nes automobilis prisidėgė pakšt, gi jei nepataikė pagal socialistinę liniją, partija jiems j tą pačią vietą botagu tekšt. Taip ir vyksta nuolatinis tarybinis bendradarbiavimas, kurio nėra pats L. Dovydėnas nepajėgias užmiršti, teigdamas, kad čia jis gyvendamas negali tuo šiaukšėjimo dialogu naudotis, nes esą "Ir mūsų laisvoji raštija, ir mūsų menas, ir mūsų visokia veikla — akvariume apgaulingas pasiplaukymas". Gi žinoma, kai jis kandidavo į tarybinę valdžią, nebuvo nieko apgaulingo, nes juk visi, anot Pavabalo, ži-

nojo, jog "Renkam seimą, kad išstremtų seimą".

Pagaliau vis tas turtas, tie doleriai ir rubliai, ir dvarai neduoda kompartijai ramybės, vis ū viską pagal save matuoja, vis nori kokį buržujų apiplėšti ir vis nebėra ko plėšti. Esą visi išvykusieji tik dvarus nori atgauti. Ir teisybė, kad visi lietuvių organizacijų vadovai turtingi, tik gaila, kad Lietuvoj dvarų nepaliko, bet ir dabar jie gali doleriais visus rublius ir visus sniečkus su visais kolchozais nupirkti, nors ten nė šuns būdos neturėjo. Lietuvių Bendruo-

Šitie du piliečiai labai doleringi, tačiau bolševikinėj sistemoj jie greitai būtų surublinti.

menės pirm. yra senos išeivijos žmogus Bachunas, nepaliko ten dvaro, bet čia turi ir dar galėtų bent keletą nupirkti. Taip sakant, — kapitalistas. Inž. A. Rudis, šiomis dienomis atsilaikęs Alto pirmininkas, taip pat net Lietuvos nematęs, fabriko savininkas, irgi milijonierius, gi Vilko pirm. dr. K. Valiūnas, vaikas išvykęs iš Lietuvos, irgi kapitalistas, milijonierius. Kokius dvarus jie norėtų iš visagalės kompartijos atimti, tai tik gal pats visaižinas amžinasis, šlovingasis, nenumirštamas ir net per balzamo sluoksnį prasimušęs Leninas tegalėtų pasakyti.

Taigi, kaip matyti, išeivijoje tikrai kapitalistai vadovauja, ir tik gaila, kad jie tarybinei santvarkai dvarų nepaliko, o tai baisiai apsunksina priešburžuazinę veiklą.

Rublis ir doleris dideli veiksniai, didelio skirtumo ir nebūtų, bet rublio niekas, net ir komunistai, nenori, o dolerio — visi. Tačiau esminis skirtumas yra tas, kad už rublį reikia nuolat akcentuoti, koks esi laimingas, kaip tai sako B. Pavabaly:

Jau pražydo obelys ir kriaušės, O prie stalo kilo baises riaušės, Vieną bulvę devyni dalinos, Dešimtajam liko tik lupynas.

Už tą bulvę, už lupyną gramą Reikia siųsti Kremlui telegramą, Reik dėkoti partijai karaliui, Kad privalgėm kaip didžiausiam baliuj. Jonas Raudonas

ARTISTĖS AMŽIUS

Aktorė Grason, paklausta, kiek ji turi metų, atsakė: — Aš taip pat noriu žinoti, kiek man metų, tačiau tai labai sunku, nes mano amžius nestovi vietoje.

Jungtuvės tai yra kaip pelių spąstai, kas pateko, nori iš jų ištrūkti, o kas laisvas, nori j juos patekti.

ĮTIKINĄ SKELBIMAI

Garsinimas maų saliono lange Paryžiuje: "Tu privalai tik pakeisti gimimo datą, o mes atliksime viską kitką".

— Iškaboj prie bažnyčios parašyta: "Norį patekti j dangų, tai ateik skridimui pasitreniruoti pas mus".

LIŪDNAS DESIMTMETIS

Pas daktarą atvyko devyniasdešimties metų senis.

— Daktare, aš jaučiuosi jau labai silpnas, bet labai norėčiau sulaukti šimto metų.

— Jūs, tur būt, smarkiai rūkote? — Ne, aš nerūkantis.

— Tai, gal būt, jūs daug geriate? — O Dieve, gink!

— Tai, gal būt, daug dėmesio skirate moterims? — Kaip gi, pone daktare, galima taip kalbėti.

— Taip, tėveli, bet dar nuostabiau, kaip j kiaušinį patenkai!

Antanas Gustaitis

JAUNYSTĖ

Velnio galvočių teoremos
Ir knygos, suverstos j kerčią, —
Kada skruzdė, pečius įrėmus,
Iš pagrinđų granitą verčia;

Kai žvirblis veržiasi j dangų,
Ir žemėj — lyg mirties nebūta:
Linksmi šuneliai šoka tango,
Ir zuikiai prieš medžioklio rūtą.

O senas jautis vergo junge
Kapotas rimbais dieną siaubia,
J bendrą dž augsmą įsijungia
Ir didvyriškai užbaubia;

— Pridėk, jaunyste, man sparnus,
Prie uodegos motorą —
Ir šis pasaulis modernus
Rytoj pakils j orą!

Štai kaip vaizduoja didžiulius spalio revoliucijos laimėjimus Aurora Beacon News (Ill.) laikraštis.

ŠLOVINGAJAM SPALIUI PAMINĖTI

Komunistiški metai

Lenkijoje mokytojas sako mokiniui:

— Metras — malkų kainuoja 1,000 zlotų. Kiek metrų malkų pristatys jums j namus, jei tavo tėvas užsakys malkų už 3,000 zlotų?

— Pustrečio metro, — atsako moknyš.

— Klaidingai, — pastebi mokytojas.

— Žinoma, kad klaidingai, — pritaria mokinukas, — bet kad visada taip būna.

Tikrasis komunistas

J vieną komunistų mitingą ateina supykęs vengras ir šaukia:

— Aš nieko daugiau nebijau. Komunistai yra vagys, komunizmas yra supuvęs ir susmiręs.

Kompartijos nariai nekreipė j tai dėmesio, bet tam karštąjam išeinant iš susirinkimo, partijos sekretorius tyliai pasakė: — Žinai, taip kaip tu šaukti pavojinga, įsivaizduok, juk galėto pasitaikyti, kad koks vienas tams susirinkime galėjo su tavo mintimis pilnai ir nesutikti.

Įtikiną skelbimai

Garsinimas maų saliono lange Paryžiuje: "Tu privalai tik pakeisti gimimo datą, o mes atliksime viską kitką".

— Iškaboj prie bažnyčios parašyta: "Norį patekti j dangų, tai ateik skridimui pasitreniruoti pas mus".

LIŪDNAS DESIMTMETIS

Pas daktarą atvyko devyniasdešimties metų senis.

— Daktare, aš jaučiuosi jau labai silpnas, bet labai norėčiau sulaukti šimto metų.

— Jūs, tur būt, smarkiai rūkote? — Ne, aš nerūkantis.

— Tai, gal būt, jūs daug geriate? — O Dieve, gink!

— Tai, gal būt, daug dėmesio skirate moterims? — Kaip gi, pone daktare, galima taip kalbėti.

— Taip, tėveli, bet dar nuostabiau, kaip j kiaušinį patenkai!

Svarbesnis klausimas

— Pauliuk, ar tau nenuostabu, kaip viščiukai išsiritą iš kiaušinio?

— Taip, tėveli, bet dar nuostabiau, kaip j kiaušinį patenkai!

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

Barnlai dėl vado. "Pelėdos" žurnalas išspausdino eilėraščių apie amžiną vadą, kuris kai tik buvo pakviestas vadu, tai net iš mirties prisikėlė. Nelabai tuo eilėraščių patenkinti, j perspausdino ružavos "Nemuno" žurnalas ir antiružavos "Laisvoji Lietuva". Mūsų nuomone, tai vadizmas yra magiškas žodis, todėl nenuostabu, kad iš karsto prisikelia. Štai to eilėraščio ištraukėlė:

Guli dypas visas šaltas,
Klausos žodžių taip gražių,
Klausia draugas, kas čia kalts,

Kad paguldė ant drožlių?
Sako, reikia baigti kovą
Dar su prūsu ir gudu.
— Tu paliktum šitą lovą
Ir pabūtum mums vadu.

Netikėsit, broliai mieli,
Bet po žodžio "būt vadu"
Dypas staiga prisikėlė:
— Aš pabūti juo žadu.

TRUPUTĮ KITAIP

Vyras su žmona važiuoja j kurortą. Traukiniui pajudėjus, žmona sako:

— Tikriausiai, kaip visuomet, vėl pamiršai namuose raktus nuo lagaminų.

— Nieko panašaus. Štai jie! Norėjau tau tik pasakyti, kad šį kartą pamiršau paimti pačius lagaminus.

KULTŪROS KONGRESE

"Ne retas atsitikimas, kad tautiečio namuose lietuviškoji knyga išstremiama j rūsį tarp senų, atliekamų baldų, gi garbingiausioj salionoj vietoj kabo Woolworth krautuvėje už \$3.98 pirktas blizgantis paveikslas su ružava žirafa tarp mėlynų gervių".

Č. Grincevičius (iš Kultūros kongreso literatūros sekcijos posėdžio)

Čia ir kabinamas ant sienos vienas tų paveikslų.

APIE BUVUSIĄ PREKYBĄ

Du draugai susitinka po naktinio girtuokliavimo.

— Buvai gerokai nusiteikęs, — taria Petras. — Ar atsimeini, jog pardavei Chicagos jaunimo centrą?

— Na, juk nieko blogo neatsitiko, — atsakė Povilas.

— Kaip tai? Juk aš jį nupirkau!

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— Spyglininkas nuo Toleikos rašo: "Spalio 18 d. "Drauge" išspausdintame straipsnyje "Bietės ir medus" rašoma, kad bitės sutūpusios viena ant kitos sudaro tarsi uogų kekę, kurios viduryje temperatūra pakyla ligi 120 laipsnių C. Tuo būdu tokia bičių kekę virsta tikra "Krosnimi" aviliui šildyti. Su tokiu teigimu net ir spyglininkas nuo Toleikos pilnai sutinka nes sputnikų amžiuje tas pilnai gali nutikti, kad prie 120 laipsnių Celzijaus, karštame avilyje kaip pečiuje iš tos "bičių kekęs" nepasidaro puodas košelienos tik dėl to, kad dabar bitės apsvilkusios astronautų švarkeliais.

PRIEZASTIS

Viena išdidi polia susikvičė pas save svečių ir sugalvojo palinksminti juos savo dainavimu. Bedainuodama ji pastebėjo, kad vienas senesnių svečių, sėdėdamas kampe, šluostė ašaras.

— Ar aš tamstą taip sužavėjau savo dainavimu, kad jūs net apsiašarjote?

— Ne, brangi ponai, aš esu muzikas.

— Puikus žodynas. "Saturday Review" žurnalas šitaip rašo apie Random House anglų kalbos žodyną: "Tai didelis tomas, poros colių storumo, sveria pustrčio svoro ir gali būti naudojamas, kaip knygu eilės palaikytojas, suspausti gėles arba kai reikia pakšti po sėdynę, kad vaikas, skambindamas pianinu, galėtų pasiekti klavišius".

DARBAS IR BANKROTAS

Darbo ieškotojas sako samdytojui:

— Kur aš pirma dirbau, mokėjo geras bonus, geriausią atlyginimą, davė įvairius draudimus.

— Tai kodėl išėjai?

— Bendrovė bankrotavo.

KOMPROMISAS

— Arba tamsta sumokėsi man ambario nuomą, arba išsikraus 'ysi, — sako šelmininkė.

— Tai tik pusė bėdos. Kitos šelmininkės reikalauja abiejų dalykų, — nudžiugo nuomininkas.

PATARIMAI

— Sakyk, ar tu patsai irgi laikaisi tų patarimų, kuriuos tu duodi kitiems?

— Ne, — atsakė filosofas: — O ar tu pats nešioji visus batus, kuriuos pasiūvi?

PAVOJUS

Tėvas aiškina savo sūniui apie darbo naudingumą, visokias geryles pasiekiamas per darbą ir prideda:

— Nuo darbo niekas nemirė. — Žinau, Tėti, bet nenoriu eiti j pavojų, kad nebūčiau pirmoji auka.

— Kai mergina apie 20 metų, ji parausta pagirta vyro: kai 30 — ji sako, koks jis malonus; o kai 40 m. pagiriama, ji klausia, ko tas vyras dabar kabinasi.

— Būti laimingam tai reiškia, kad vakar apsidraudei, o šiandien, nukrisdamas nuo kėpečių, nusilaužei ranką.

— Televizijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

— Tėvijos programa šį rudenį esanti tokia bloga, kad vaikai dabar mieliau ruošia pamokas, negu žūri televizijos.

Du pažadų karaliai jau šiukšlyne, gi kiti du iškilmingai tebevykdo nuolatinio žadėjimo programą.